

Landskap og geologisk mangfold i Ånderdalen Nasjonalpark.

Oppdragsgiver: Ånderdalen Nasjonalparkstyre
Oppdragsgivers kontaktperson: Ingve Birkeland
Rådgiver: Norconsult, Harstad
Oppdragsleder: Lars A. Uttakleiv
Fagansvarlig: Lars A. Uttakleiv
Andre nøkkelpersoner: NINA – Lars Erikstad

Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
1	11.12.2017	Landskapskartlegging Ånderdalen Nasjonalpark	LAAU	LAAU	

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

Sammendrag	4
1 Metode	5
1.1 Landskapskartlegging etter NiN	5
1.1.1 Tilrettelegging og tilpasninger for Ånderdalen Nasjonalpark	6
1.2 Landskapsverdi	7
2 Geologisk mangfold	9
2.1 Geologisk mangfold i landskapskartlegging	9
3 Landskapstyper og landskapsområder i Ånderdalen	11
3.1 Åpent dallandskap med urørt preg	12
3.1.1 ID GTG 01 - 01 Ånderdalen	13
3.1.2 ID GTG 01 – 02 Trolldalen	15
3.2 Lågfjellsdal med innsjøer og urørt preg	17
3.2.1 ID GTG 02 – 01 Ånderdalvatnet	17
3.2.2 ID GTG 02-02 Selfjordvatnet	19
3.2.3 ID GTG 02 – 03 Sørvatnet	21
3.3 Åpne høgfjellsdaler med innsjøer og urørt preg	23
3.3.1 ID GTG 03 – 01 Lutvatnet	23
3.3.2 ID GTG 03 – 02 Kvænavatnet	25
3.4 Nedskårne daler i lågfjellet med innsjøer og urørt preg	26
3.4.1 ID GTG 04 – 01 Kapervatnet	27
3.4.2 ID GTG 04 – 02 Tverrdalen	29
3.4.3 ID GTG 04 – 03 Langvatnet	31
3.5 Småkupert lågfjellandskap med urørt preg	33
3.5.1 IÅ GTG 01 – 01 Jøvikfjellet	33
3.5.2 IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet	35
3.5.3 IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri	37
3.5.4 IÅ GTG 01 – 04 Midnattesfjellet	39
3.5.5 IÅ GTG 01 – 05 Tverrfjellet	41
3.6 IÅ GTG 02 Småkupert åslandskap med infrastruktur	43
3.6.1 IÅ GTG 02 – 01 Grunnvågjellet	43
3.7 Kupert høgfjellandskap med urørt preg	44
3.7.1 IÅ GTG 03 – 01 Kolkjerka	45
3.7.2 IÅ GTG 03 – 02 Istind	47
3.8 Lågfjellmassiv med tindelandskapspreg	49
3.8.1 IÅ GTG 04-01 Bunkeskjolet	49
3.8.2 IÅ GTG 04-02 Grinda – Luten	51
3.8.3 IÅ GTG 04-03 Kvænan	53
3.8.4 IÅ GTG 04-04 Henrikshovudet	55
3.9 Nedskåret fjordlandskap med urørt preg	57
3.9.1 KF GTG 01 – 01 Indre Selfjorden	57
3.10 Nedskåret fjordlandskap med infrastruktur	59
3.10.1 KF GTG 02-01 Gjeska	59
4 Verdi og inngrepsstatus	61
4.1 Landskapskarakter og verddivurdering	61
4.2 Inngrepsfrie naturområder	63
4.2.1 Urørthetsklasser Ånderdalen Nasjonalpark	64

Sammendrag

Ånderdalen – navnet lyder av frostsnoen under deg i februar. Ånderdalen er selve Senja i ett syn – en del av Norge i nord med alt av norsk natur i seg. Her kan du møte det fagre og ville, høyfjell og lavland, evig hav og rolige skogslir i et todelt syn fra tindene i vest.¹

Foreliggende landskapskartlegging er gjennomført på oppdrag fra Ånderdalen Nasjonalparkstyre. Arbeidet vil legges til grunn for videre arbeid med forvaltningsplan for Ånderdalen og som grunnlag til å fastsettes nye bevaringsmål.

Arbeidet er gjennomført etter metodikk for landskapskartlegging etter NiN 2.0. (Naturtyper i Norge). Klassifisering og navnsetting av landskapstyper er i henhold til ny SOSI – std for landskap. Det er til sammen kartlagt 10 landskapstyper fordelt på 24 landskapsområder. Landskapsområdene er beskrevet og analysert med utgangspunkt i landskapsgradienter og oppsummert med en vurdering av landskapskarakter.

I tillegg er det gjennomført en identifisering, kartfesting og beskrivelse av geologisk mangfold for de landskapsområder hvor egenskapene er observerbare.

Arbeidet har gitt innspill til bevaringsmål sortert under de enkelte landskapsområder. Oppsummert gir resultatet en oversikt av landskapsvariasjon, sammenhenger og verdi. Kartleggingen gir også oversikt av sammenhenger i nasjonalparkens randsoner og yttergrenser og hvordan verdier her kan bidra til å styrke verneformålet.

Feltarbeidet ble gjennomført over tre dager høsten 2016 og en tilleggsbefaring sommeren 2017.

Alle foto er ved Lars A. Uttakleiv, hvis ikke annet er oppgitt.

¹ *Ånderdalen i ditt hjerte. Hans kr. Eriksen. Norges Nasjonalparker bind 6. 1973.*

1 Metode

1.1 Landskapskartlegging etter NiN

Foreliggende rapport og arbeid med landskapskartlegging av Ånderdalen nasjonalpark er gjennomført etter metodikk for NiN landskap (Naturtyper i Norge)².

I arbeidet med utviklingen av NiN landskap har det vært et mål å videreføre viktige elementer fra norsk landskapsanalysetradisjon. Dette gjelder bl.a. Nasjonalt referansesystem for landskap og ulike veiledere om landskapsanalyse utgitt av offentlige myndigheter.

Selve landskapstypeinndelingen eller klassifisering av landskap er gjennomført på to nivå; grov skala og detaljert skala.

Grov skala er gjennomført for å identifisere de overordna og storforma strukturene i landskapet. Her er landskapet klassifisert til 5 hovedtyper landskap; Kystslettelandskap (strandflate), Innlands- ås- og fjellandskap, kystfjord landskap- og innlands dallandskap.

Disse landskapshovedtypene gjenspeiler også grovt sett landskapets dannelsesmåte, det vil si hvordan landskapet har blitt formet gjennom geologiske og andre landformdannende prosesser.

Landskapsvariasjon på fin skala – landskapstyper basert på variasjon i landskapets innhold og egenskaper

Det er en rekke andre egenskaper ved landskapet som får betydning når landskapsvariasjon på en finere skala skal beskrives. Skalanivå på fin skala er inndelt i grunntyper i målestokk 1: 50.000.

Det er utarbeidet et detaljert kriteriesett for inndeling i områder / landskapsområder (arealenheter) som så klassifiseres i landskapstyper. Kriteriesettet inneholder regler for hvor grensene skal trekkes mellom f.eks. dal- og fjellandskap, minstestørrelse på områder, osv.³ (minstestørrelse på et landskapsområde er satt til 4 km²).

Til sammen 10 viktige landskapsgradienter ble identifisert, åtte såkalte geo-økologiske landskapsgradienter (som beskriver variasjon i naturgitte egenskaper) og to arealbruksgradienter som beskriver variasjonen i inngrep- og kulturpåvirkning for det enkelte landskapsområde. Alle gradientene er delt inn i to til seks trinn og landskapstypene blir bestemt av kombinasjonen av ulike trinn langs gradientene.

Plassering langs landskapsgradientene er alltid angitt ved bruk av kvantitative og målbare egenskaper. Datagrunnlaget er hentet fra nasjonale kartdatabaser (N50) og digitale terrengmodeller (DEM). Det er noe ulikt hvilke gradienter som er viktige i de ulike hovedtyper av landskap. I kystlandskapet vil skjærgårdspreg naturlig nok være viktig, mens i fjelllandskapet vil gradientene tindepreg, brepreg og relieff (helning / bratthet) være viktige.

Omfang av menneskelig påvirkning og infrastruktur (arealbruksgradienter) har vist seg å være en viktig gradient i alle hovedtyper landskap.

² <https://artsdatabanken.no/Pages/10>

³ NiN[2.0]Landskap inkl. avslutning og oppsummering av 'Nordlandsprosjektet' (oppsummeringsnotat metodeprosjekt «Landskapskartlegging Nordland». R. Halvorsen, L. Erikstad og L.A. Uttakleiv desember 2012

De sju geo-økologiske landskapsgradientene som ligger til grunn for typeinndelingen:

- **Nedskjæring**

Brukes bare for fjord/dal og beskriver hvor dypt fjorden/dalen skjærer seg ned i omkringliggende landformer

- **Relieff**

Brukes bare for hovedtypene vidde/ås/fjell og beskriver hvor kupert landskapet er

- **Skjærgårdspreg**

Gradienten brukes bare i kystlandskap, og beskriver om landskapet hører til fastland, store øyer, er en del av en øygruppe med mindre øyer, osv.

- **Tindelandskapspreg**

Brukes kun i fjellområder og angir om landskapet har tindelandskapspreg (alpint landskap) eller ikke.

- **Brepreg**

Brukes i dallandskap og i fjellområder, og angir om landskapet er dominert av isbre eller ikke

- **Innsjøpreg**

Gradienten angir i hvor stor grad landskapet er dominert av innsjøer

- **Myrpreg**

Gradienten angir i hvor stor grad landskapet er dominert av myrer

- **Borealt/alpint landskap**

Angir om landskapet er over eller under skoggrensen eller i skoggrenseland

De to arealbruksgradientene som ligger til grunn for typeinndelingen:

- **Omfang av infrastruktur (bebyggelsesgrad)**

Angir i hvor stor grad landskapet er dominert av tekniske anlegg, bebyggelse og infrastruktur

- **Jordbrukspreg**

Angir i hvor stor grad landskapet er dominert av jordbruk, gjennom andel dyrka mark

1.1.1 Tilrettelegging og tilpasninger for Ånderdalen Nasjonalpark

Som innledning til arbeidet ble det utarbeidet et digitalt kartdatasett for Ånderdalen etter NiN 2.0. Datasettet ble lagt til grunn for en kvantitativ identifisering av landskapsgradienter, uttrykt med grunntypegruppe kodestreg, etter SOSI standard (Samordnet Opplegg for Stedfestet Informasjon).

Landskapstype klassifisering og typebenevnelse er satt i henhold til ny SOSI- standard for landskap

Resultatet er her formidlet etter oppsett for beskrivelse av landskapsgradienter og oppsummert med en kvalitativ vurdering av landskapskarakter.

Presentasjon av landskapsgradienter er tilpasset formålet og kartleggingsområdets egenskap med formål Nasjonalpark vern. Med vernestatus skal området i prinsippet ikke inneholde egenskaper knyttet til de to arealbruksgradientene «omfang infrastruktur og jordbrukspreg», og de er heller ikke påvist i den innledende gradientsanalysen. Arealbruksgradientene er behandlet som del av identifikasjonen til landskapstypen (kodestreg), mens det i beskrivelsen ikke er tatt med jordbrukspreg. Omfang infrastruktur er for de fleste områdene fraværende, men for enkelte områder er slitaspreg langs stier omtalt, samt tilrettelegginger som klopper, mindre hytter og merka stier

beskrevet under denne gradienten. Dette er data om området som kun fanges opp gjennom feltbefaring og vil dermed ikke være del av det digitale datasettet, men kun i beskrivelsen.

Andre gradienter som skjærgårdspreg og brepreg er ikke tatt med i beskrivelsestabellen, da disse er fraværende gjennom hele nasjonalparken (disse framkommer i kodestreg med 0-null).

Videre er det gjort tilpassinger hvor gradienter som er fraværende for et enkelt landskapsområde ikke er omtalt i beskrivelsestabellen (disse framkommer i kodestreg med 0-null). (For eksempel er tindepreg ikke omtalt for landskapstyper knyttet til hovedtype innlandsdal.)

Som del av metodikk for landskapskartlegging etter NiN er det utarbeidet en digital terrengmodell for området. Det er lagt til grunn en digital terrenganalyse for å predefiner avgrensningene mellom landskapsområdene (TPI -topografisk posisjons index)

Avgrensningene er i stor grad sammenfallende med den romlige opplevelsen av landskapet. Det er likevel gjort enkelte tilpasninger i Ånderdalen, etter behov for detaljinndeling som den automatisert delen av metodikken ikke fanger opp. For eksempel faller et landskapsområde som «Trolldalen» under minstemålet (4km²) og blir del av Stormyra under. Dette er justert her for slik å ivareta den faktiske opplevelsen av Trolldalen i Nasjonalparken.

1.2 Landskapsverdi

Landskapskartlegging er: "Kartlegging med sikte på systematisk beskrivelse av regional variasjon i landskap". Det er lagt til grunn at en landskapskartlegging skal fungere som et kunnskapsgrunnlag og en referanse for forvaltning, planlegging og overvåking av landskap og areal. En kartlegging skal fungere som et nøytralt og etterprøvbart kunnskapsgrunnlag for mer spesifikke landskapsanalyser tilpasset mange ulike formål. Behovet for faglig skjønn ved fastsettelse av landskapskarakter og verdigradering av landskap forblir imidlertid uendret.

Landskapsanalyse er målet å vurdere utvalgte egenskaper ved landskapet i forhold til et klart definert formål/bruksområde. I en landskapsanalyse skal være beslutningsrelevant i forhold til en eller flere definerte problemstillinger. En systematisk landskapskartlegging vil forenkle prosessen med landskapsanalyser, og trolig medføre en kvalitetsheving når det gjelder denne typen analyser. (Simensen, T. og Uttakleiv, L. A. 2011)

Begrepet **landskapsanalyse** brukes (jf. Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvarens veileder for landskapsanalyse; 2011) om en 'samlet prosess som omfatter beskrivelse, tolkning (fastsettelse av landskapskarakter) og verdisetting av landskap'. Disse tre hovedelementene i landskapsanalysen defineres slik:

1. Landskapsbeskrivelse: 'avgrensning og beskrivelse av (del)områder innenfor et landskap'

2. Landskapskarakter: 'konsentrert uttrykk for samspillet mellom et områdes naturgrunnlag, arealbruk, historiske og kulturelle innhold, og romlige og andre sansbare forhold som særpreger området og adskiller det fra omkringliggende landskap'; omfatter:

- a. angivelse av typetilhørighet
- b. beskrivelse av stedlige kvaliteter
- c. vurdering av sjeldenhet/representativitet
- d. vurdering av arealenhetenes egenskap som representant for typen (sterk/svak)

3. Verdisetting av landskap: 'fastsettelse av verdien som tillegges landskapskarakteren som er satt for et delområde innenfor et landskap'.⁴

- Verdisetting forholder seg til landskapskarakteren for hvert landskapsområde som helhet.
- Verdisettingen bare kunne gjøres innenfor sammenliknbare enheter. I landskapssammenheng betyr det at det ikke gir mening å sammenlikne ulike landskap som for eksempel slettelandskap og høyfjell fordi deres oppbygging, innhold og utforming er grunnleggende forskjellige.
- Verdisetting av landskap skjer derfor på grunnlag av en sammenliknende vurdering innenfor den enkelte landskapstype (representativitet)
- Verdisetting av landskap skjer derfor på grunnlag av hvilken rolle typene og det enkelte landskapsområde spiller i en lokal, regional eller nasjonal sammenheng (sjeldenhet).

(se også kapitel 6. Verdi og inngrepsstatus)

⁴ Landskapstyper i Nordland. Aurland Naturverkstad rapp.5-2014. Kap. 2.3.

2 Geologisk mangfold

Geologisk mangfold er variasjonene i berggrunn, mineraler, løsmasser, landformer og prosessene som skaper dem. Det geologiske mangfoldet er igjen kilde til variasjon i biologisk mangfold, natur- og kulturlandskap.

Det geologiske mangfoldet gir grunnlag for både landskap og biologisk mangfold. I tillegg har det en verdi i seg selv, en viktig arv som viser prosessene som har formet Norge og lagt grunnlag for geologi som vitenskap. Det geologiske mangfoldet er en viktig resurs for menneskene i dagens samfunn: for økonomien, for undervisning og forskning, og for naturopplevelsen. Det omfatter alt fra fjordene, fjellkjeden og strandflaten ned til de minste mineraler og fossiler, sammen med det som finnes på og under havbunnen.

Geologisk mangfold utgjør en kilde til variasjon i biologisk mangfold og er grunnlaget for utvikling av natur- og kulturlandskap. Det handler også om vår geologiske arv, om steder som i kraft av å vise geologiske fenomener, prosesser eller ressurser, formidler geologi som vitenskap og opplevelsesressurs. <http://www.ngu.no/emne/geologisk-mangfold>

2.1 Geologisk mangfold i landskapskartlegging

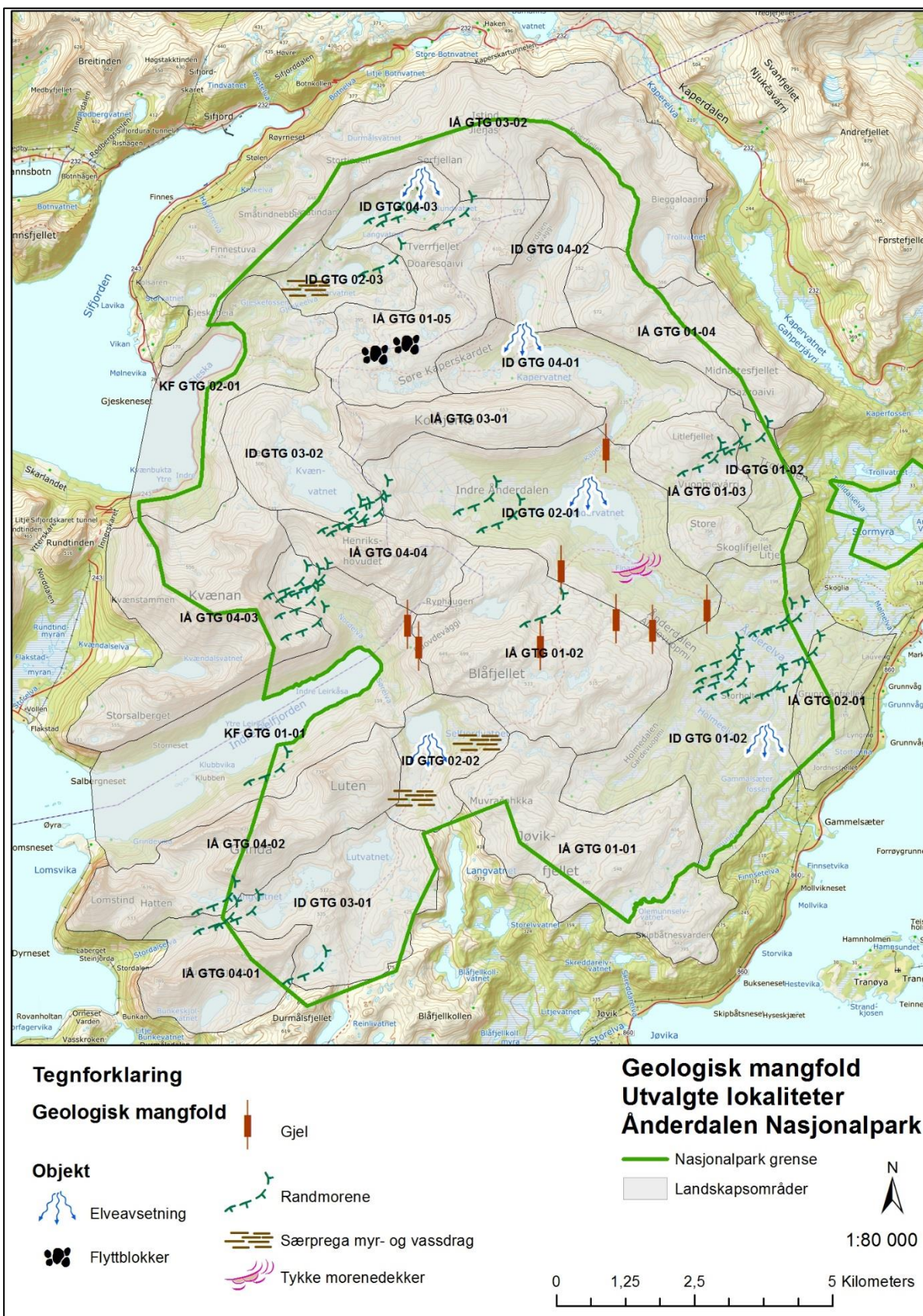
Landskapskartlegging analyserer og beskriver landskapets innhold. Det geologiske mangfold i et landskap har alltid vært del av vurderingen av landskapskarakter og verdi. Tema har tradisjonelt blitt behandlet som del av helheten og i hvilken grad det geologiske mangfold framtrer i landskapet og slik påvirker opplevelsesverdi og landskapskarakter.

Tema har tidligere ikke blitt systematisk registrert, men blitt beskrevet i oppsummering av landskapskarakter for landskapstypene e.

I foreliggende landskapskartlegging her en del av arbeidet vært å beskrive og kartfeste viktige verdier knyttet til det geologiske mangfold. Framgangsmåten har vært registrering i felt og tema er behandlet som del av landskapsbeskrivelsen og verdivurderingen til de aktuelle landskapsområder. Det er laget et eget temakart for geologiske objekter som er særlig framtrede i landskapsbilde.

Foto 1. Gjelet like over Ånderdalsvatnet mot sør er særlig framtrede i landskapsbildet.

Kart 1. Geologisk mangfold i Ånderdalen Nasjonalpark. Utvalgte lokaliteter.

3 Landskapstyper og landskapsområder i Ånderdalen

Kart 2. Landskapstyper i Ånderdalen Nasjonalpark

Resultatet av kartleggingen er identifisering og avgrensning av 24 landskapsområder som er klassifisert til 10 landskapstyper. Samlet resultat av landskapskartleggingen med beskrivelse av landskapsgradienter (innhold), landskapskarakter, verdi og bevaringsmål for hvert enkelt landskapsområde er presentert i kapittel 3.1 – 3.10.

Oversikt over landskaps-områder og landskapstyper er vist i kart 2.

3.1 Åpent dallandskap med urørt preg

Åpent dallandskap med urørt preg, omfatter det åpne dallandskap under skoggrensen. Landskapet er preget av en storskala åpen struktur, ofte som store sammenhengende hoveddalsystem fra høyfjellet og ned i møte med fjorden.

3.1.1 ID GTG 01 - 01 Ånderdalen

ID GTG 01-01 Ånderdalen. Merka sti følger klopper over de mange myrstrekkene. Stedvis stor slitasje i overgang mellom myr / klopper og sti.

ID GTG 01-01 Ånderdalen. Furuskogen er dominerende skogspreg, iblandet bjørk og flommskog på flatene omkring elva.

ID GTG 01-01 Ånderdalen. Myrpreget er sterkt i en stor del av landskapsområdet. Her fra like ved inngangen til nasjonalparken. Myrflatene gir et storskala og åpent preg og hvor dalpreget er mindre framtrædende.

ID GTG 01-01 Ånderdalen. Mot Storholtet og overgang mot Holmedalen. Landskapsrommet er storskala, men med noe klarere dalutforming neden for Storholtet.

ID GTG 01-01 Ånderdalen. Endemorenen ved Storholtet markert med storvokste furutrær langs morenekanten. Foto; Ingve Birkeland

ID GTG 01-01 Ånderdalen. Sør over Ånderdalen. Den open og rolige dalformen trer klart fram i høstbildet. Slake åser omkring skaper rolig innramming og skjerming mot det nærliggende fjordlandskapet like utenfor. Foto; Ingve Birkeland

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 01 – 01 Ånderdalen Åpent dallandskap med urørt preg – 2 landskapsområde
	KODE	ID 10010120 11 (<i>relieff, tindepreg, skjærgårdspreg, brepreg og jordbrukspreg ikke aktuell</i>)
Hovedtype-gruppe	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	1	Stor og åpen dal med liten stigning i lengdeprofilen og med slake og jevne dalsider. Noe diffus dalform øst for Ånderelva, hvor myrflatene dominerer. Den uklare dalavgrensingen forsterkes av veksling i tilgrensende landformer med slake fjellheier mot vest, åslandskap og myrområder i øst og mot nord, en lav, men markert overgang til neste daltrinn opp imot øvre Ånderdalen.
Borealt/alpint (vegetasjon)	1	Borealt landskap (under tregrensen). I nedre deler dominere kystfuruskog i de slake dalsidene og på tørre morene ryggene i den flate dalbunnen. Langs elva overtar bjørk og flommarkskog. I øvre og østlig del dominere store myrflater med torvmoser, starrarter og torvull.
Vann og innsjøpreg	1	Ånderdalselva er et sentralt landskapselement gjennom dalen. Elva har et åpent og grunt løp gjennom morene- og grusmasser med mindre forgreina løp i nedre deler. Mengder med åpne myrpytter og småbekker gir en stor variasjonsbredde til vannelementet og preger hele landskapsbildet gjennom dalen.
Myrpreg	2	Store myrflater dominerer i nordlig del mot Stormyra og forsterket den åpne og vide landkapskarakteren for området som helhet.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse. Enkle tilrettelegginger med klopper over myrene, som binder sammen den merka turstien inn i nasjonalparken.
Geomangfold		Randmorener ved Storholtet er en sentral landform i landskapsområdet, men diffus i det overordna landskapsbildet. I næsonene langsetter elva og tjerna ved Stoholtet trer moreneformen tydelig frem (se foto).
Landskaps-karakter		Myrpreget er en sentral del av landskapskarakteren og som i veksling med storvokst kystfuruskog bidrar til et særpreg ulikt for landskapstypen. Særpreget forsterkes ytterlig morene som strekker seg gjennom myrflatene. Mest markant er Storholtet som utgjør en større terrengrygg av fast berg, hvor endemorene ligger imot og til siden. Typisk for landskapstypen er klart innlandspreg. Ånderdalen har en klar opplevelse av innlandspreg, til tross for at det er kort vei til kysten og fjorden. Nettopp dette er med på å gi Ånderdalen sitt særpreg med klar karakter av villmark og innlandslandskap, ulikt for Senja og de kystnære fjellstrøkene i Troms for øvrig.
Verdi		5. Svært stor verdi – landskap av nasjonal betydning.
Forslag til bevaringsmål		Stedvis stor slitasje på merka sti. Særlig ved inngangen til selve Nasjonalparken, hvor stien veksler mellom berg og myr og overgangen mellom klopper og sti. Det bør tilrettelegges for bedre kanalisering av ferdsel mellom kloppene og i overgang mellom klopp og sti. Det anbefales ikke tilrettelegging ut over allerede valgt trase. Eventuell endring av trase kan vurderes i deler av området.

3.1.2 ID GTG 01 – 02 Trolldalen

ID GTG 01-02 Trolldalen. I overgangen fra myrflatene i nedre nedre del stiger dalprofiliet slakt. Dalbunnen er uryddig med mosegrodd blokkmark og bjørkeskoen står tett.

ID GTG 01-02 Trolldalen. Oppover i dalsidene er terrenget vanskelig tilgjengelig med store felt av høyvokst bregner over blokkmark.

ID GTG 01-02 Trolldalen. I det overordna landskapsbildet framstår dalrommet som åpent i overgangen mot de store myrflatene utenfor landskapsområdet.

ID GTG 01-02 Trolldalen. Nedre del av dalrommet er åpent med små myrflater som bryter opp det ellers tette vegetasjonspreget.

ID GTG 01-02 Trolldalen. Endemorenen i øvre del mot dalbotn.

ID GTG 01-02 Trolldalen. Bekken avslutter gjennom flere små dalklyper og utgjør spennede og små landskapselementer.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 01 – 02 Trolldalen Åpent dallandskap med urørt preg – 2 landskapsområde
	KODE	ID 10010120 11 (<i>relieff, tindepreg, skjærgårdspreg, brepreg og jordbrukspreg ikke aktuell</i>)
Hovedtype-gruppe	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	1	På overordnet nivå utgjør dalen et åpent dalrom med slak stigning i nedre del. Videre opp langs lendeprofilen smalner dalen til og går del over i en mer V-formet profil i dalbunnen før den igjen åpner seg opp i øvre del mot dalbotn. Dalsidene er slake med overgang mot åssider i nedre del, mens i møte med fjellsidene lengre opp er stigningen jevnt bratt og stedvis med flåg og bergknauser. På småskala nivå er landskapsområdet svært variert i landformen. Flere steder er det mindre skår og gjel hvor bekker har skåret seg ned i dalsidene og dalbunnen.
Borealt/alpint (vegetasjon)	1	Borealt landskap (under tregrensen). I nedre del står storvokst og tett bjørkeskog i dalsidene med en undervegetasjon av storvokst bregnehav. Hoveddelen av dalbunnen er åpen med myrflater og spredt furuskog. Langs bekkefar og Trolldalselva står tettvokst gammelskog av flommarkskog og bjørk.
Vann og innsjøpreg	1	Trolldalselva er den sentrale vannføringen gjennom dalrommet, mens flere bekkefar kommer ned fra dalsidene i vest. Særlig gjelene i mellom Skogligfjellet og Vuopmevarri er særprega landformer, men kun synlig i nærskala. I nedre del renner samles alle bekkefar seg med Trolldalselva og har sesongvis stor vannføring som blir presset sammen i stryk og mindre fossefall gjennom flere mindre gjel og elveklyper.
Myrpreg	2	En sentral myrflate dominerer i nedre del av landskapsområdet, mens det oppetter dalsidene ligger flere mindre myrer.
Omfang infrastruktur	1	<i>Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse. Det er ingen tilrettelegging eller stier i landskapsområdet.</i>
Geomangfold		Området har et stort geomangfold knyttet til både glasiale avsetninger og vannroderte former. I nedre del er det flere små gjel og elveklyper og i vestsiden et større gjel. Dalbunnen har store rasavsetninger i dalbunnen og i øvre del mot dalbotn ligger en endemorene som kan sees i sammenheng med de store randmorene på Litlefjellet over mot nordvest.
Landskaps-karakter		Landskapsområdet har et særlig sterkt preg av urørthet. Ett tett og storvokst vegetasjonsbilde, delvis svært uryddig dalbunn med veskling av nedfallstrær og blokkmark i tillegg til elvegjel og skår skaper en vanskelig tilgjengelighet. Dette bidrar til at området blir lite brukt og samlet styrker dette det urørte preget. Landskapsopplevelsen er likevel svært variert, med stor opplevelsesverdi i mangfoldet av elementer gjennom hele landskapsområdet. Landskapsområdet er utypisk for landskapstypen og ligger helt på grensen til å være en nedskåret daltype. Opplevelsen av lukkethet blir også stedvis forsterket av det tette vegetasjonsbildet. Det overordna preget er likevel åpen.
Verdi		5. Svært stor verdi – landskap av nasjonal betydning.
Forslag til bevaringsmål		Det anbefales ikke tilrettelegging av landskapsområdet. Verdien til området ligger i det urørte preget og vil således utgjøre en opplevelsesrik avstikker fra de eller mer tilrettelagte deler av nasjonalparken.

3.2 Lågfjellsdal med innsjøer og urørt preg

Landskapstypen omfatter det åpne dallandskap i skoggrensen med innsjøpreg.

3.2.1 ID GTG 02 – 01 Ånderdalvatnet

ID GTG 02 - 01 Ånderdalvatnet. Foto mot sør. Ånderdalvatnet er det sentrale blikkfang og landskapselement.

ID GTG 02 - 01 Ånderdalvatnet. Åpen og spredt trevegetasjon med fjellbjørkeskog og storvokst furu gir et variert og spennende vegetasjonspreg

ID GTG 02 - 01 Ånderdalvatnet. I overgangen ved Floa, demmer de tykke morenedekker opp og skaper et forgreina utløp til Ånderelva.

ID GTG 02 - 01 Ånderdalvatnet. Ånderelva starter med et grunt utløp over tykke grusavsetninger. Her med Kolkjerka i bakgrunn.

ID GTG 02 - 01 Ånderdalvatnet. I den solrike bakken i sørsiden av vatnet står storvokst furuskog og gir et særpreg og karakteristisk uttrykk

ID GTG 02 - 01 Ånderdalvatnet. Landskapsrommet inkluderer inder Ånderdalen og utgjør omkring halvparten av arealet i landskapsområdet. Store og spennende avsentringsmorener preger hele dalbunnen og gir et opplevelsesrikt vell av småformer.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 02 – 01 Øvre Ånderdal Lågfjellsdal med innsjøer og urørt preg – 3 landskapsområde
	KODE	ID 10010220 11 (relieff, tindepreg, skjærgårdspreg, jordbrukspreg og brepreg ikke aktuell)
Hovedtype-gruppe	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	1	Stor og åpen dal hvor Ånderdalvatnet utgjør en stor del av dalbunnen i nedre del av landskapsområdet. Slak overgang ned imot nedre Ånderdal. Øvre del av dalrommet har en vid dalform med jevnt stigende helning opp til skaret mot Kvænavatnet. Dalsidene er her brattere opp imot de storforma fjellmassivene. Avgrensning er samlet sett svært tydelig og gir en god helhet og kontakt gjennom hele landskapsområdet.
Borealt/alpint (vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Omkring Åndervatnet er vegetasjonsbildet dominert av særpreget og storvokst furuskog. Bjørkeskog står spredt mellom de store furuene eller samlet i mer fuktige flatene ved elveviftene. Videre opp i dalen tar fjellbjørkeskogen over opp mot tregrensa.
Vann- og innsjøpreg	2	Åndervatnet er sentrale landskapselement som hele landskapsområdet orientere seg rundt. Det er gjennomgående visuell kontakt med vannet i gjennom hele området. Strandbredden er variert med rullesteinstrander, elvevifter og enkelte myrflater ned mot vannkanten. Ånderdalselva starter med et forgreina utløp ved Floan. En veksling av myrflate og morenegrus hvor flere sidebekker bidrar ytterlig til et forgreina elveløp.
Myrpreg	0	Flere oppdelte myrparti på flatene ned mot vannkanten. Ved utløpet til Åndervatnet ligger et mer sammenhengende myrparti langs vestsiden.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur eller større bebyggelse. Enkle tilrettelegginger med klopper over myrene, som binder sammen de merka turstiene gjennom nasjonalparken. Tilrettelegging ved Fjelloppsynet sin hytte med utedo, ildsted og benker.
Geomangfold		Flere randmorene i Indre Ånderdalen er framtreddende landskapselement når man vandrer gjennom dalen. På avstand er disse mindre tydelig. Flere gjel ligger i dalsidene og er markerte elementer i landskapsbildet. Særlig framtreddende er gjelet mot sør og til siden for merka sti, og gjelet i overgang opp imot Kaperdalen. Se også foto side
Landskapskarakter		Landskapskarakter er svært variert og hvor hvert av landskapselementene innehar en stor uttrykksstyrke og opplevelsesverdi. Den storvokste og gamle furuskogen gir landskapet et særpreg ulikt for åpne lågfjellldaler (<i>kystfjellldaler</i>) i regionen for øvrig.
Verdi		5. Svært stor verdi – landskap av nasjonal betydning.
Forslag til bevaringsmål		Stor slitasje på sti, særlig langs østsiden. Området er krevende med slakt helende myrterreng i møte med vannkanten. Det bør legges klopper på utvalgte steder. Det bør vurderes å legge merket sti til øvre del over myrflate og merkede avstikkere til sentrale punkt langs vannet. Det anbefales ikke ny tilrettelegging annet enn omkring de merka stiene.

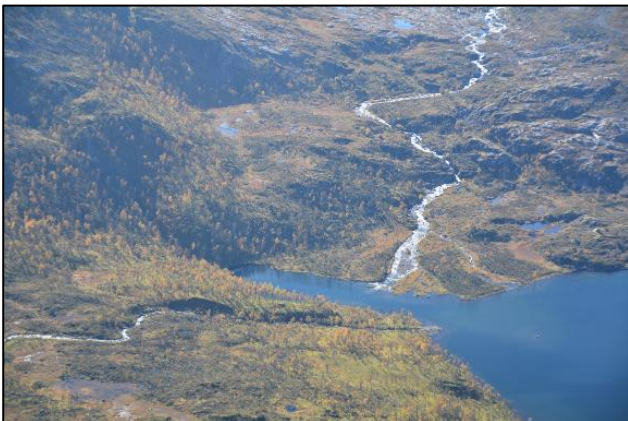
3.2.2 ID GTG 02-02 Selfjordvatnet

ID GTG 02 – 02 Selfjordvatnet. Mot sør med overgang til Lutvatnet.

ID GTG 02 – 02 Selfjordvatnet. Typisk hengedal. Foto mot nord. Foto: Google

ID GTG 02 – 02 Selfjordvatnet. To bekkefar drenere ut i vatnet gjennom dels tykke moreneavsetninger, særlig i frå øst, nederst i bildet.

ID GTG 02 – 02 Selfjordvatnet. Elvevifte med spennede småformer i det tykke morenedekke.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 02 – 02 Selfjordvatnet Lågfjellsdal med innsjøer og urørt preg – 3 landskapsområde
	KODE	ID 10010220 11 (relieff, tindepreg, skjærgårdspreg, jordbrukspreg og brepreg ikke aktuell)
Hovedtype-gruppe	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	1	Åpen dalform. Åpent og lite dalrom med diffuse overganger mot tilgrensende sidedaler. Likevel markert og definert landskapsrom hvor vatnet utgjør en klar romlig enhet. Også tydelig og klart avgrenset imot de bratte fjellsidene med Luten og Blåfjell. Markert utløp som en hengedal ut over Selfjorden.
Borealt/alpint (vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Småvokst fjellbjørkeskog dominerer. Dels tettvokst på lune plasser rundt sørsiden av vannet og ved inngangen til elveviftene. Undervegetasjon av lyng og grasmatter ned mot vannkanten i østlig del. Dels tette viekratt på elveavsetningene.
Vann- og innsjøpreg	2	Selfjordvatnet er sentrale landskapselement. De slake og åpne overgangene mot sidedalene står tydelig fram i landskapsområdet hvor elvene renner med små forgreininger, før de renner ut over elveviftene i Selfjordvatnet. I mot Lutvatn ligger en flate og danner en overgangssone i landskapet hvor elva forgreiner seg i et grunt løp gjennom myr og moreneavsetninger.
Myrpreg	1	Myrdekker i sidedalene og et dels tykke myrdekker på flata opp imot Lutvatn.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse. Kun enkel tilrettelegging med merka sti.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Elvevifter og forgreina elveløp gjennom tykke morenedekker.
Landskaps-karakter		Landskapsområdet har en stor variasjon i kraft av diffuse avgrensinger som gir kontakten med landskapsrommet i flere nivå og skala. Næroplevelsen er knyttet til kontakten med vannflata og tilførselselvene. I sidedalene er det stedvis visuell kontakt inn i nabområdet. I mot nord avslutter landskapsområdet med en hengende dalmunning over Selfjorden og god visuell kontakt imot fjellmassivene til Kvænan og Henrikshovden, bidrar ytterlig til variasjon i landskapsbildet.
Verdi		3 – Middels verdi. Vanlig forekommende landskap i regional sammenheng.
Forslag til bevaringsmål		Merka sti går gjennom området. Det anbefales ikke nye tilrettelegginger i området.

3.2.3 ID GTG 02 – 03 Sørvatnet

ID GTG 03 – 03 Sørvatnet. Vannet er sentralelementet i landskapsrommet og hvor Gjeskaelva binder sammen nedre del i mot overgang til Gjeskafjorden.

ID GTG 03 – 03 Sørvatnet. Dalskulderen mot NØ. To småvann adskilt av en mindre, men tydelig morenerygg.

ID GTG 03 – 03 Sørvatnet. Overgangen mot fjellheia i sør er slak, men gir likevel en tydelig avgrensing.

ID GTG 03 – 03 Sørvatnet. Åpent dalrom. Botnvann med en lav og utydelig avslutning opp imot Tverrfjellet og fjellhei mot sør

ID GTG 03 – 03 Sørvatnet Elva renner rolig og grunt gjennom myr- og morenedekket med små forgreinger og danner underveis småvann ned den slake dalbunnen.

ID GTG 03 – 03 Sørvatnet. Nedre del ut i mot Gjeska med vesking av et grunt og rolig elveløp, små myrflater og bergflåg.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 02 – 03 Sørvatnet Lågfjellsdal med innsjøer og urørt preg – 3 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	ID 10010220 11 (<i>Relieff, tindepreg, skjærgårdspreg, jordbrukspreg og brepreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	1	Åpent dalrom med markert botnvann med en lav og utydelig avslutning opp imot Tverrfjellet og fjellhei mot sør. Likevel definert og tydelig landskapsrom omkring Sørvatnet. Typisk hengende dalmunning mot Gjeskafjorden. Den udefinerte avgrensingen opp mot Tverrfjellet styrkes av dalhyllen som ligger over Sørvatnet og strekker seg rundt fra sør og til nordlig del av landskapsområdet.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Spredt og småvokst fjellbjørkeskog dominerer. Store deler av dalbunnen er åpen med myr- og heivegetasjon. Dalbunnen er dekket i en mosaikk av myr, bergknauser og ett åpent sentralt eleveløp og flere små myrpytter og sidebekker.
Vann- og innsjøpreg	2	Sørvatnet ligger nedsunken i dalbotn, omkranset av dalhyllen og Tverrfjellet ovenfor. Vannet har en typisk botnutforming og er tilnærmet sirkulert i sin form. Dalsidene er lave, men bratt, og gir stedvis vanskelig adkomst rundt vannet. En mindre elveslette er dannet i bakkant fra smeltebekker og bekkedar fra små fjellvatn på heiene ovenfor. Et rolig elveleie utgjør avrenningen fra området og starten av Gjeskaelva, som og får sitt påfyll fra Langvatnet. Elva renner rolig og grunt gjennom myr- og morenedekket med små forgreninger og danner underveis småvann ned over den slake dalbunnen.
Myrpreg	1	Dalbunnen ut imot Gjeska har flere mindre myrflater i veksling mellom bergflåg, bekker og småpytter.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur. Ingen merke stier eller særlig tydelige stier. Enkelte tråkk kan skimtes i nedre del av dalen imot Gjeska. Området er vanskelig tilgjengelig fra Gjeska.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Flere særprega geologiske elementer både i landformer og på småformene. Dalskulderen som omkranser øvre del av dalen skaper en mer udefinert innramming av dalen. Oppe på dalskulderen ligger et mindre område med flere særegne moreneavsetninger. Trolig dannet av møtepunkt mellom brearmerer fra fjellene ovenfor og ut i fra Langdalen.
Landskaps-karakter		Området i henhold til metodikk for landskapskartlegging for lite til å trekkes ut som et eget område (<i>kun 2, 4 km²</i>). I kartleggingen her er området likevel tatt ut, da det framstår med et egenartet særpreg og er tydelig avgrenset fra naboområdet med Langvatn. En stor variasjon av landskapselementer bidrar til en sterk opplevelsverdi og området framstår lunt og isolert. Fravær av noen form for tydelige stier eller øvrige spor bidrar til en god følelse av villmark.
Verdi	4 - Stor verdi	Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng
Forslag til bevaringsmål		Landskapsområdet bør fortsatt framstå med sin høye grad av urørthet. Det anbefales derfor ingen ytterlige tilrettelegginger. Området ligger likevel nært nasjonalparkens nordlige adkomst med den merke stien i fra Forneset sydvest av området.

3.3 Åpne høgfjellsdaler med innsjøer og urørt preg

Landskapstypen omfatter det åpne dallandskap i høfjellet over skoggrensen med innsjøpreg.

3.3.1 ID GTG 03 – 01 Lutvatnet

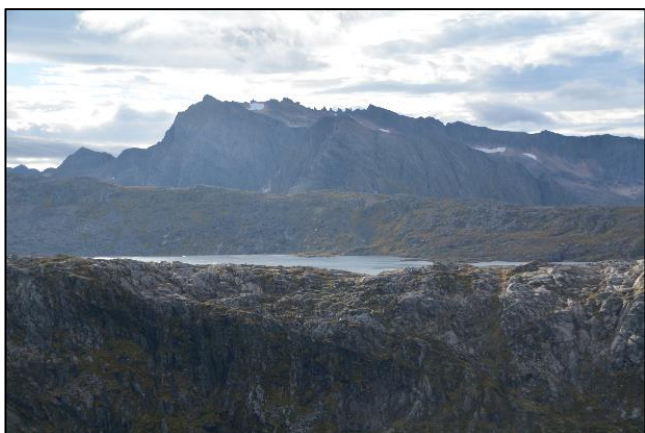
ID GTG 03 – 01 Lutvatnet. En diffus dalform gir meir opplevelse av fjellhei / platå. Langvatnet ligger bak bergrygg til høyre i foto.

ID GTG 03 – 01 Lutvatnet. Slake grasbakker ned mot vannflata . Luten i bakgrunn (IÅ GTG 04-02).

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 03 – 01 Lutvatnet-Langvatnet Åpne høgfjellsdaler med innsjøer og urørt preg – 2 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	ID 10010310 11 (<i>Relieff, tindepreg, skjærgårdspreg, jordbrukspreg og brepreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	1	Åpen og gjennomgående dal med liten stigning i lengdeprofilen og med slake og jevne dalsider. Landskapsområdet er sammensatt av to gjennomgående dalløp; over Langvatn, i vest- øst retning og over Lutvatnet, i nord –sør retning. Langvatnet ligger 100 meter over Lutvatnet og er adskilt av en bratt, men åpen terskelovergang.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	3	Ligger over den klimatiske skoggrensa (alpine bioklimatiske soner). Dominerende grunnfjellsbergarter og alpinvegetasjonssone gir et skrint vegetasjonsdekke.
Vann- og innsjøpreg	1	Lutvatnet og Langvatnet utgjør de sentrale landskapselement. Lutvatnet har en jevn strandlinje med slak stigning i mot sør og ut av dalrommet mot nord. Langvatnet har en mer ujevn struktur med flere nes, små holmer og langsmal form.
Myrpreg	0	<i>Ikke myrpreg</i>
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur. Enkle tilrettelegginger med merka tursti gjennom området.
<i>Landskapsevaluering</i>		
Geomangfold		-
Landskaps-karakter		En diffus avgrensning gir en oppdeling av landskapsopplevelsen knyttet til de to dalrommene. Begge dalrom har en typisk høyfjells-karakter med et skrint vegetasjonsdekke. Dominerende i landskapsbildet er bart berg og store felt med blokkmark. Dalformen er også diffus og kan stedvis oppleves som et platå og er lik Kvænavatnet (ID GTG 03-02) som gir en sammenheng i landskapstypen. Mer dalhyller/overgangsdaler/gjennomgående daler enn daler.
Verdi		4 - Stor verdi – Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng
Forslag til bevaringsmål		Merka sti går gjennom området. Det anbefales ikke nye tilrettelegginger i området.

3.3.2 ID GTG 03 – 02 Kvænavatnet

ID GTG 03 – 02 Kvænavatnet. Diffus dalform, men markert som eget landskapsområde, mellom Kvænan og Kolkjerka. Vannflata strekker seg lang avslutningen av vestryggen til Henrikshovudet.

ID GTG 03 – 02 Kvænavatnet. Vestryggen fra Henrikshovudet over vannet. Går her over i mot ei slak fjellhei. Fjellveggen til Kvænan i bakgrunn.

ID GTG 03 – 02 Kvænavatnet
Kvænavatnet og Kvænan i bakgrunnen sett mot sør. Sur berggrunn gir lite grunnlag for rikere vegetasjonstyper. Store områder med bart fjell og artsfattig vegetasjon. *Foto Ingve Birkeland.*

ID GTG 03 – 02 Kvænavatnet. foto: Senjavandr.no. Nordvestenden av vatnet med Kolkjerka i bakgrunn.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 03 – 02 Kvænavatnet Åpne høgfjellsdaler med innsjøer og urørt preg – 2 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	ID 10010310 11 (<i>Relieff, tindepreg, skjærgårdspreg og brepreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	1	Åpen og gjennomgående dalform. Mer markert dalform i øst mot overgangen og skaret over til Ånderdalen.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	3	Ligger over den klimatiske skoggrensa (alpine bioklimatiske soner). Dominerende grunnfjellsbergarter og alpinvegetasjonssone gir et skrint vegetasjonsdekke. Sur berggrunn gir lite grunnlag for rikere vegetasjonstyper. Store områder med bart fjell og artsfattig vegetasjon.
Vann- og innsjøpreg	1	Kvænavatnet utgjør det sentrale landskapselement. Mot øst, dels med botnform, hvor bratte fjellsider står ned imot vatnet. Mot nordvest blir dalformen mer diffus og hvor strandlinjen er variert med små nes, kiler og enkelte holmer.
Myrpreg	0	-
Omfang infrastruktur	1	<i>Naturpreget landskap uten infrastruktur. Det er ingen merka stier eller ferdselsspor i området</i>
Jordbrukspreg	1	<i>Uten jordbruk.</i>
Landskapsevaluering		
Geomangfold	<i>I skaret mot Ånderdalen ligger flere større endemorener i tillegg til store felt med flyttblokker.</i>	
Landskaps-karakter	Åpent og storskala landskapsrom, men likevel markert innrammet av fjellrekken Kvænan og Henrikshovudet mot sør, og av Kolkjerka i mot nord. Dette gir en høy intensitet og dramatik i landskaps som sammen med stort utsyn imot nord skaper en god opplevelsesverdi.	
Verdi	4 - Stor verdi – Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng	
Forslag til bevaringsmål	<i>Området fremstår som urørt uten stier eller spor av høy ferdsel. Området er vanskelig tilgjengelig i fra nord, og krever en lang fottur i fra øst. Det anbefales ikke ytterlig tilrettelegging.</i>	

3.4 Nedskårne daler i lågfjellet med innsjøer og urørt preg

Landskapstypen omfatter det nedskårne dallandskap under skoggrensen med innsjøpreg. Landskapsformen domineres av en dypt nedskåret profil. Innenfor gruppen finner vi markerte V- og U-forma dalprofiler. I Ånderdalen Nasjonalpark er det kun områder med U-form. Mindre skar og gjel finnes, men disse er for små til å utgå som egne landskapsområder.

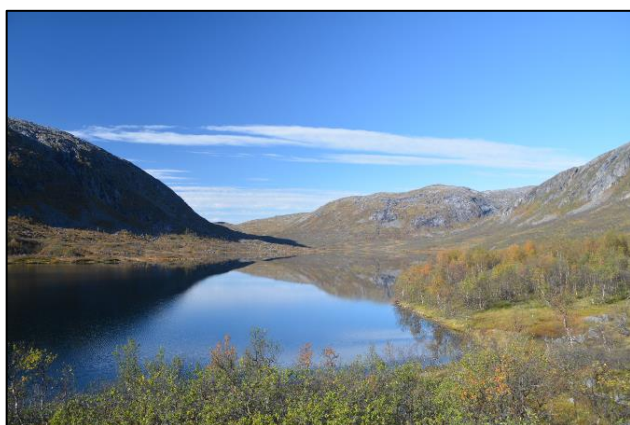
3.4.1 ID GTG 04 – 01 Kapervatnet

ID GTG 04 – 01 Kapervatnet. En liten elvevifte utgjør strandkanten i mot øst.

ID GTG 04 – 01 Kapervatnet. Den ellers jevne strandlinken avbrytes av neset på sørsiden som trolig er en kombinasjon av rasvifte og en randmorene. Fleire store flytt-/rasblokker står fint plasserte rundt på neset.

ID GTG 04 – 01 Kapervatnet. Tett og småvokste fjellbjørker står samlet i de solrike nordsidene langs vannet.

ID GTG 04 – 01 Kapervatnet I østlig del har landskapsområdet et mer åpent preg. Dette forsterkes av den slake og åpne overgangen mot Litjefjellet i øst.

ID GTG 04 – 01 Kapervatnet. Fra vest trer det nedskårne preget tydeligere fram i møte med brattveggen opp i mot Kolkjerka og Tverrfjellet.

ID GTG 04 – 01 Kapervatnet. Kaperskaret i mot vest har store avsmeltningmorene med mengder av flyttblokker som elva forgreiner seg gjennom.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 04 – 01 Kapervatnet. Nedskårne daler i lågfjellet med innsjøer og urørt preg – 3 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	ID2001012011 (<i>Relieff, tindepreg, skjærgårdspreg og brepreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	2	Nedskåren og dels gjennomgående dalform. Dalform ligger like i grensen mellom åpen- til nedskåret dalform. Dalen er jevnt 1 km brei, men kun 250 - 300 meter i dybde. Med en samlet dallengde på 4 km og det langstrakte Kapervatnet gir dette et relativt åpent dalrom. Samtidig gir de bratte dal- og fjellsidene markerte avgrensinger.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Småvokst fjellbjørkeskog dominerer. Fjellbjørka står tettvokst i en mosaikk av skogfelt, åpne myrflater og grasbakker, langs hele den sørvendte og dalsiden. Stedvis strekker skogsvegetasjonen seg langt opp i dalsiden opp mot overgangen til fjellheia over. I den nordvendte dalsiden er vegetasjonen mer spredt, da dalsiden her er brattere med flere store felt av rasmark.
Vann- og innsjøpreg	2	Kapervatnet utgjør hovedelement i landskapet og danner den samlede gulvflaten og blikkfang gjennom hele dalen. Strandlinjen er jevn i lengderetningen, kun avbrutt i midtre del, hvor vannet smalner inn mellom to nes. <i>Innsmalningen utgjør trolig er en morenerygg som ligger på tvers av vannet.</i> Elvene fra Tverrelvdalen, Kaperskaret og Midnattfjellet danner alle dels store avsetningsmiljø med elvevifter og mindre myrflater. I sør-østdelen drenerer Kaperelva ut i et kort elveløp med stryk ned til et lite botnvann, før den fosser ut i juvet ned mot Ånderdalen.
Myrpreg	1	Spredte og små myrflater i småbakkene ned mot vannet og noe større flater i bakkant av elveviftene.
Omfang infrastruktur	1	<i>Naturpreget landskap uten infrastruktur. Enkle tilrettelegginger med merka turstien både på nord- og sør siden av vannet. Det ligger to private hytter i vestenden av vatnet.</i>
Jordbrukspreg	1	<i>Uten jordbruk.</i>
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Store rasfelt og rasblokker langs den bratte sørsiden. Grove moreneavsetninger, trolig avsmeltningsmorene imot Kaperskaret i vestenden av dalen og i overgangen mot øst ved Midnattfjellet i mot øst. I begge dalutløp ligger et mylder av flyttblokker.
Landskaps-karakter		En dels åpen U-dal, men markert og klart avgrenset landskapsområde. Typisk gjennomgangsdal med udefinerte dalavslutninger i lengderetningen. De bratte fjellsidene bidrar likevel til et lukket og nedskåret preg. Store rasfelt og rasblokker skaper dramatisk og forsterker nedskjæringen og opplevelsen de vertikale linjene. Samspillet mellom den åpne vannflata, vegetasjonsmosaikken, tydelige kvartærgeologiske spor og store skred- og elveavsetninger gir en stor variasjonsbredde innenfor et markert og avlukket landskapsrom.
Verdi	4 - Stor verdi	Landskap med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng
Forslag til bevaringsmål		Vurdere merking kun langs sør-side av dalen og styrke allerede gjennomført tilrettelegging her. Kan og sees i sammenheng med større opplevelsverdi; bru over stryk, ras-/flyttblokker på nes, avsmeltningsmorene og flyttblokker imot Kaperskaret, samt etablere knutepunkt mellom Gjeskarute og rute opp Tverrdalen til Istind.

3.4.2 ID GTG 04 – 02 Tverrdalen

ID GTG 04 – 02 Tverrdalen. Markert avgrensning i øvre del med vertikale fjellvegger opp imot Kaperfjellet og Istind.

ID GTG 04 – 02 Tverrdalen. Landskapsområdet er todelt, og består av to daltrinn i forskjellig høydenivå med hvert sitt botnvann.

ID GTG 04 – 02 Tverrdalen. Det øvre botnvannet er mer langsmalt og strekker seg over hele gulvrommet i øvre daltrinn. Mengder av smeltevannsbekker kommer ned dalsiden også her, men den smale strandbredden skaper korte bekke-forgreininger.

ID GTG 04 – 02 Tverrdalen. Elva fra øvre daltrinn renner, dels stritt over flåg og små gjel i berggrunnen før den forgreiner seg gjennom grove løsmasser imot en elvevifte i nordenden av vannet

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE ID GTG 04 – 02 Tverrdalen Nedskårne daler i lågfjellet med innsjøer og urørt preg – 3 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	ID2001012011 (<i>Relieff, tindepreg, skjærgårdspreg og brepreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	2	Nedskåren dalform. Landskapsområdet er todelt, og består av to daltrinn i forskjellig høydenivå, henholdsvis med et øvre botnvann på 346 moh og et nedre botnvann på 244 moh. Hver for seg utgjør daltrinnene mindre landskapsrom men sammenheng i vannvei og dalretning gir en helhetlig sammenheng til landskapsområdet. Markert avgrensing i øvre del med vertikale fjellvegger opp imot Kaperfjellet og Istind. Nedre daltrinn er mer åpen imot overgangen til Kapervatnet, men med en klar nedskåret profil.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Spredt og småvokst fjellbjørkeskog i nedre del og dels tette viekratt og spredte myrflater rundt vannet. Øvre del ligger over tregrensa med typisk gras- og heivegetasjon og enkelte grunne myrflater rundt vannet.
Vann- og innsjøpreg	2	Nedre botnvann ligge åpen ut mot dalrommet til Kapervatnet. I nedre del smalner vannet til mot utløpet som renner rolig ut av landskapsområdet. Elva fra øvre daltrinn renner, dels stritt over flåg og små gjel i berggrunnen før den forgreiner seg gjennom grove løsmasser imot en elvevifte i nordenden av vannet. Mengder av småbekker kommer fram fra de grove skredavsetningene i dalsidene og danner fine forgreininger i de grunne myrdekkene. Det øvre botnvannet er mer langsmalt og strekker seg over hele gulvrommet i øvre daltrinn. Mengder av smeltevannsbekker kommer ned dalsiden også her, men den smale strandbredden skaper korte bekke-forgreininger. Vannet er grunt i øvre del og sandavsetninger er tydelig under vann. Tilførselselva i dalbotn renner grunt over løsmassedekke med flere forgreininger. Landskapsområdet inkludere en øvre og liten hengebotn opp imot Istind hvor smeltevannsbekker renner stritt over bratte flåg og sva.
Myrpreg	1	Spredte og små myrflater i nedre daltrinn.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur. Merka tursti går gjennom nedre daltrinn og skrår ut av landskapsområdet mot vest gjennom skaret opp til Tverrfjellet.
Jordbrukspreg	1	Uten jordbruk.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		<i>Generelt ordinære forekomster.</i>
Landskaps-karakter		Den todelte inndelingen mellom daltrinnene gir en variert opplevelse av landskapsområdet. Nedre del ligger i skoggrensa og oppleves lunere og dels frodig med tette viekratt og små og spennende myr- og vassdragsmiljø. Den åpenovergangen mot Kapervatnet like nedenfor skaper og større åpenhet. Øvre daltrinn har et klart høyfjellspreg. Vegetasjonsdekke er skrint. Store rasmarker, bergflåg med fossefall og fjellvegger rammer inn hele dalrommet og gir et vilt og dramatisk preg.
Verdi		3 – Middels verdi. Vanlig forekommende landskap i regional sammenheng.
Forslag til bevaringsmål		-

3.4.3 ID GTG 04 – 03 Langvatnet

ID GTG 04 – 03 Langvatnet. Landskapsområdet er omkranset av bratte fjellsider opp mot toppområde mellom 650-750 moh.

ID GTG 04 – 03 Langvatnet Dalsiden er todelt med en bratt berghamrer rett opp av dalbunnen langs nordsiden og i botn rundt Rundvatnet. En slakere dalrygg danner et mellomrom mellom botnveggene og fjellsidene over og demper det nedskårne inntrykket.

ID GTG 04 – 03 Langvatnet. Nedskåret dalrom, men med en relativ grunn nedskjæring på mellom 250 – 300 meter fra dalbunn til avgrensing mot fjellside over

ID GTG 04 – 03 Langvatnet. Et grunt elveløp sammenbinder vatnene og hvor de to moreneryggene demmer opp to småvatn som danner pauser i det korte elveløpet

ID GTG 04 – 03 Langvatnet. Ved inngangen til landskapsområdet ligger Langvatnet med en langstrakt og smal form.

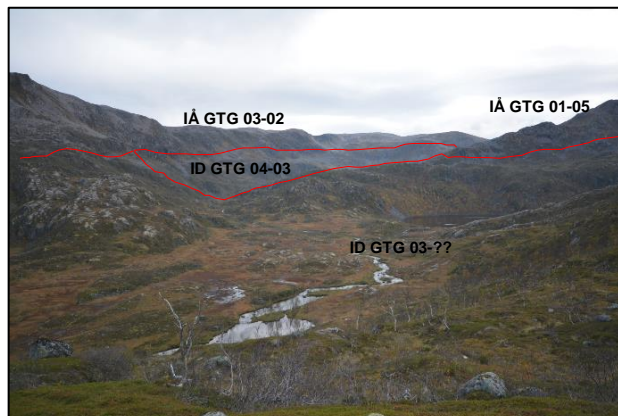

Foto mot nord over Gjeskaelva. Rød strek markere avgrensing mellom landskapsområdene. Langvatnet ligger klart avgrenset av fjellrygg fra Tverrfjellet

LANDSKAPS-GRADIENTER		
BESKRIVELSE ID GTG 04 – 03 Langvatnet		
Nedskårne daler i lågfjellet med innsjøer og urørt preg – 3 landskapsområde		
Hovedtype-gruppe	KODE	ID2001012011 (<i>Relieff, tindepreg, skjærgårdspreg og brepreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	D	Dallandskap
Dal-nedskjæring	2	Nedskåren dalform. Klart nedskåret dalrom, men med en relativ grunn nedskjæring på mellom 250 – 300 meter fra dalbunn til avgrensing mot fjellside over. Omkranset av bratte fjellsider opp mot toppområde mellom 650 – 750 moh. Dalsiden er todelt med en bratt berghamrer rett opp av dalbunnen langs nordsiden og i botn rundt Rundvatnet. En slakere dalrygg danner et mellomrom mellom botnveggene og fjellsidene over og demper det nedskårne inntrykket. Dette forsterkes av den slake fjellryggen ned i vestlig retning fra Tverrfjellet.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Spredt og småvokst fjellbjørkeskog med størst tetthet langs den sørvendte dalsiden. Undervegetasjon med viekratt, blåbærlyng- og gras. Jevnt vegetasjonsdekket i dalbunnen mellom vannene.
Vann- og innsjøpreg	2	Ved inngangen til landskapsområdet ligger Langvatnet med en langstrakt og smal form. I midten av dalbunnen ligger to tydelige endemorener som skiller Langvatnet fra Rundvatnet innerst i dalbotn. Et grunt elveløp sammenbinder vatnene og hvor de to moreneryggene demmer opp to småvatn som danner pauser i det korte elveløpet. Flere sidebækker munner ut i småpytter på moreneflaten og samlet skaper dette et særpreget vannmiljø innenfor et lite område. Strandlinjene er relativt rettlinjete i møte med de bratte dalsidene.
Myrpreg	1	Enkelte små myrflate på moreneflaten mellom Langvatnet og Rundvatnet.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur. Ingen merka stier eller tydelige spor av stier viser at området er lite besøkt.
Jordbrukspreg	1	<i>Uten jordbruk.</i>
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Moreneavsetningene på flata mellom vannene er tydelig i landskapet. Randmorener og avsmeltningsmorene gir et godt bilde av lokal bre-bevegelser i dalen. Både på flata og oppover i den slake dalsiden mot sør ligger store samlinger med flyttblokker. I den bratte dalsiden mot nord og rundt Rundvatnet ligger store skredavsetninger og vitner om aktive rasprosesser.
Landskaps-karakter		Klart definert landskapsområde som ligger godt skjermet både rent geografisk og i forhold til tilgjengelighet. Det er ingen stier som leder inn i området, noe som bidrar til et tydelig villmarkspreget. En klar opplevelse av høyfjellspreget er framtrædende, til tross for kort vei til fjorden og kysten like nedenfor. Mangfold av kvartærgeologiske avsetninger og rolige vannmiljø bidrar til en høy opplevelsesverdi. Bratte dalsider, aktive skredprosesser og god kontakt mot fjellmassivene over bidrar med dramatik og bevegelse i landskapsbildet.
Verdi	4 - Stor verdi	Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng (5 ?)
Forslag til bevaringsmål		Området bør framstå med sin høye grad av urørthet. Det anbefales ikke tilrettelegginger. Kvaliteten og opplevelsesverdien er knyttet til det tydelige villmarkspreget. Det er få slike områder i nasjonalparken.

3.5 Småkupert lågfjellandskap med urørt preg

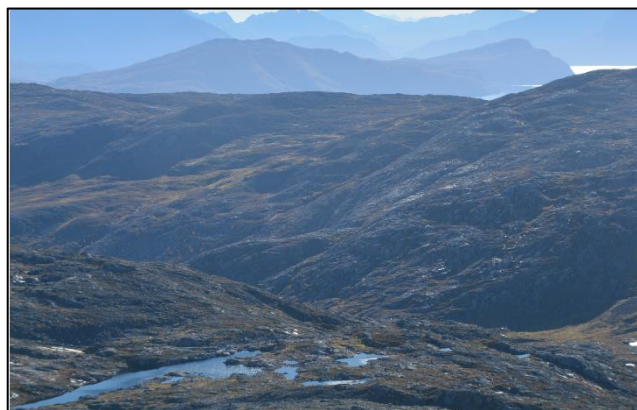
Småkupert lågfjell utgjøre en stor gruppe lavtliggende fjellområder i overgangen fra kystslette, fjordene og åslandskapet i Nordland og Troms. Her danner de ofte sammenhengene forfjellsområder opp mot det kupert lågfjellet eller tindelandskap og høgfjell. Hovedformen er godt avrundet med en småkupert overflate. Store åpne flyer og heier med stedvis viddepreg er typisk utforming.

Vegetasjonsbildet er sammenhengende dekker med gras- og lyngheier. Viekratt og fjellbjørkeskog ligger i grensen mot dalene under, men stedvis i små daler og skar oppe i fjellområdene.

3.5.1 IÅ GTG 01 – 01 Jøvikfjellet

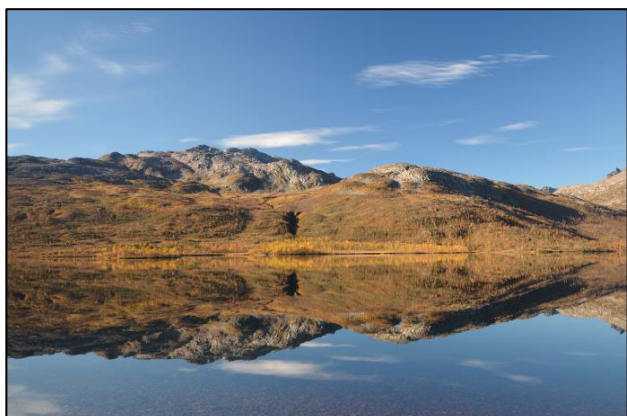
IÅ GTG 01 – 01 Jøvikfjellet. Avrunda overflate med åpne og slake fjellheier

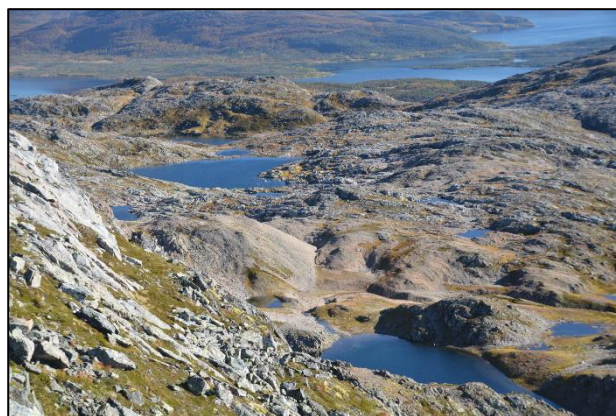
IÅ GTG 01 – 01 Jøvikfjellet. Variasjon i småformer med små sprekedaler, skar og svaflater og mindre berghamrer.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 01-01 Jøvikfjellet Småkupert lågfjellandskap med urørt preg – 5 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (<i>Dal-nedskjæring, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Småkupert lågfjell. Avrunda overflate med åpne og slake fjellheier. Variasjon i småformer med små sprekkedaler, skar og svaflater og mindre berghamrer.
Tindepreg	1	Uten tindepreg
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Småvokst viekratt og lyng og grashei i dalsøkk og lune skar. I overgang mot dallandskapet både i sør, nord og øst, sårt fjellbjørkeskog dels tett. Skaret med Olemunselvatnet er frodig med fjellbjørkeskog.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg, men flere småvatn og pytter. Del av landskapsområdet er skaret mellom Jøvikfjellet og Skipbåtnesvarden med Olemunselvatnet og spredte myrflater.
Myrpreg	0	Kun i skar ved Olemunselvatnet.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Lite løsmasser eller særprega geomangfold. Ensartet overflate med grunnfjell og dels større parti med åpne svaflater, særlig mot sørøst imot Holmedalen.
Landskaps-karakter		Ensartet område med liten variasjon opp på selve fjellheia. Likevel ligger området eksponert imot sør med stort utsyn sørover Vågsfjordbassenget. Olemunselvatnet ligger skjermet og utgjør et avvik i landskapstypen, men for lite til å tas ut som, eget landskapsområde.
Verdi		3 – Middels verdi. Vanlig forekommende landskap i regional sammenheng.
Forslag til bevaringsmål		Området ligger like sør for merka sti og er enkel tilgjengelig herfra. Det anbefales ingen øvrig tilrettelegging av området.

3.5.2 IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet

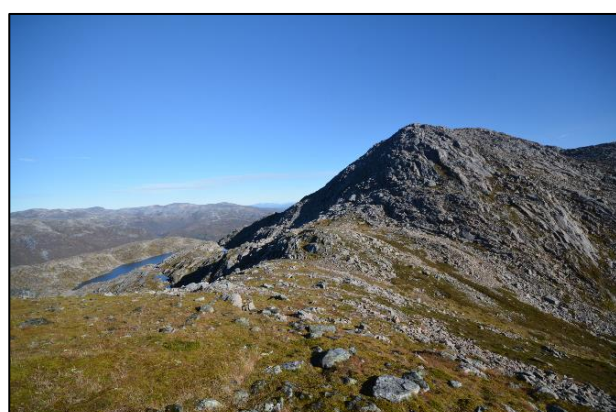
IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet. Småkupert lågfjell som speiler seg i Ånderdalsvatnet. Framtredende landskapsområde over Ånderdalen.

IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet. Foto mot vest fra toppområdet. Midt i bildet ligger en stor grusavsetning, trolig avsatt fra breen, usikker fra hvilken periode. Flere småvann, pytter og småelver skaper varsiasjon og bevegelse.

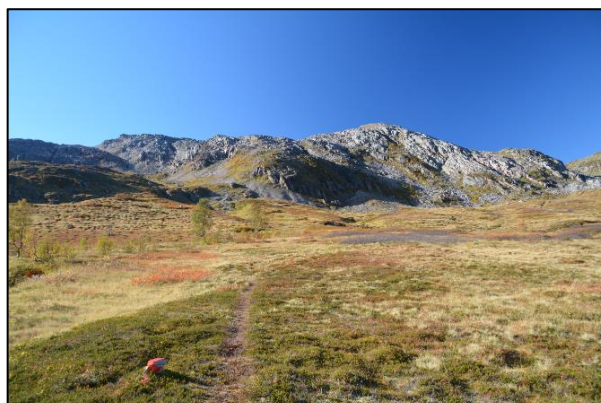
IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet. Gjelet på nordsiden like før man runder opp på heia under Blåfjellet.

IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet. Toppområdet sett mot øst.

IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet. Flytt- og rasblokker preger store deler av landskapsområdet. Her ut i mot Ånderdalen.

IÅ GTG 01 – 02 Blåfjellet. Dalhulle med tykke morenedekker opp mot Blåfjell fra Ånderdalen.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 01-02 Blåfjellet Småkupert lågfjellandskap med urørt preg – 5 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (<i>Dal-nedskjæring, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Småkupert lågfjell med et markert toppområde. Litt todelt utforming med klart småkupert fjellhei i østlig del og mot Ånderdalen i nord, mens det fra vest med Selfjorden framstår mer markert med dels bratte fjellsider. Dal- og fjellsiden mot Ånderdalen utgjør en langsgående dalhulle/platå med tykke morene- og forvitningsdekker.
Tindepreg	1	Uten tindepreg, men med små bergvegger og flåg, skard og renneformasjoner.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. I overgangen mot dalrommene nedenfor ligger skoggrensa med småvokst fjellbjørkeskog og viekratt. Særlig ved inngangen til landskapsområdet fra Ånderdalen er det frodig fjellvegetasjon med tykk gras, blåbærlyng og heivegetasjon i tillegg tette viekratt langsetter bekkefar og myrsøkk.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg. Flere småvatn på flatene rundt sjøve toppområdet og flere små bekkefar.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg, men innslag av grunne myrflater langs dalskulder imot nord.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Blåfjellet har en særegen geologi, ulikt det ellers så homogene uttrykket med nakne granitt overfalter. Her er fjellet brunt til oransje i fargen, og erosjon har skapt store samlinger av forvitningsmateriale som ligger ved foten av fjellet. Dette skyldes et stort innhold av feltspat og glimmermineral biotitt, som er bløtt og vitrer lettere enn mere rein granitt. Langsmed dalskulder i nordsiden ligger tykke morenedekker. I enkelte av skråningene er det spor av sigemark. Langs småflater og oppe på heiene ligger store parti med samlinger av flyttblokker. Stedvis er det vanskelig å skille forvitnings- og rasmateriale fra flyttblokker og grove morenemasser. Tykke grushauger gir et godt bilde av fra siste istid avsmeltningsprosesser. Samlet setter de store mengder med grovt løsmateriale et tydelig preg på landskapsuttrykket. Øvrige framtredeende fenomen er gjelet i nordsiden like vest av den merkna stien.
Landskaps-karakter		Blåfjellet har en sentralt og framtredeende plassering i landskapsbildet gjennom store deler av den vestlige og sentrale delen av nasjonalparken. Landskapsområdet har en stor variasjon med flere spennende og uttrykkssterke småformer. Store samlinger av ras- og forvitningsmateriale skaper et variert og opplevelsesrikt terreng langs den merka stien opp fra Ånderdalen. Oppe på heia ligger samlinger med flyttblokker og dels framtredeende avsmeltningsformer. Toppområdet er avrundet, men markert og gir et storslått utsyn over store deler av den vestlige delen av Nasjonalparken. Sammen med relativt enkel tilgjengelighet gjennom store deler av området gir dette en høyopplevelsesverdi og innrykksstyrke.
Verdi	4 - Stor verdi	– Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng (5?)
Forslag til bevaringsmål		Hovedruta gjennom Nasjonalparker går gjennom hele området. Avstikker til toppområdet er ikke merket eller tilrettelagt. Øvrige tilrettelegginger anbefales ikke.

3.5.3 IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri

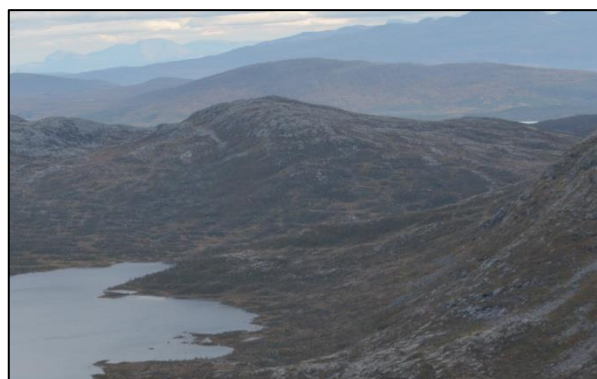
IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri. Rødt strek markere avgrensning i mot Ånderdalen under.

IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri. Sørlig del av landskapsområdet.

IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri. Mot sør med Skoglifjellet. Lavtliggende fjellheier opp til 450 moh, gir et jevnt vegetasjonsdekke helt opp til toppområdene

IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri. Slak overgang fra Kapervatnet.

IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri. Randmoren like sør for Litlefjellet er fremtredende i landskapsbildet.

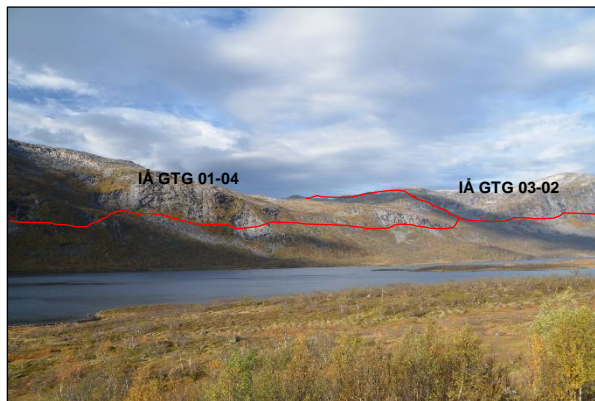
IÅ GTG 01 – 03 Vuopmevárri. Randmoren har en markert avslutning på sørsiden av Litlefjellet.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 01-03 Vuopmevárri Småkupert lågfjellandskap med urørt preg – 5 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (<i>Dal-nedskjæring, skjærgårdspeg og jordbrukspeg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Småkupert lågfjell. Avrundet og jevn overflate. Landskapsavgrensning består av de to fjellheiene, Litlefjellet og Store Skoglifjellet som ligger adskilt av et mindre skard mellom Ånderdalsvatnet i vest og Trolldalen mot øst.
Tindepreg	1	Uten tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Lavtliggende fjellheier opp til 450 moh, gir et jevnt vegetasjonsdekke helt opp til toppområdene. Fjellbjørkeskog og kystfuruskog strekker seg oppover fjellsidene og står med enkeltrær helt opp på heiflatene, på lune og sørvendt lokaliteter. Vestre del av med Skoglifjellet og daldragene og skardet ned mot Trolldalen har sammenhengende dekke med spredt furu og fjellbjørkeskog.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg. Pytter og små tjern på heiflatene og i skardet mellom fjellheiene.
Myrpeg	0	Ikke myrpeg, men flere små myrflater oppe på heiene og i dalsøkk øst mot Trolldalen.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse. Det er ingen merka stier eller øvrig tilrettelegging i området.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Enkeltelementer som endemorene like sør for Litlefjellet er fremtredende i landskapsbildet. her ligger til dels store blokker strødd utover det ellers nakne fjellet. Blokkene er i hovedsak granitt, men skiller seg ut med en annen farge en det faste fjellet, som vitner om at blokkene er fraktet fra andre steder. Trolig er dette dannet fra en større lokalbre som lå over Senja etter at innlandsisen trakk seg tilbake.
Landskaps-karakter		Til dels ensartet fjellområde med lite variasjon. I det overordna landskapsbildet oppleves fjellområdet litt mer tilbaketrukket sett i sammenheng med de større og mer framtrædende fjellområdene med Middnattfjellet og Kolkjerka. Innehar enkeltelementer som har stor opplevels- og undervisningsverdi.
Verdi		3 – Middels verdi. Vanlig forekommende landskap i regional sammenheng.
Forslag til bevaringsmål		Området er enkelt tilgjengelig med utgangspunkt i fra Ånderdalen. Det er ingen merka stier inn i området, men fra merka sti i Ånderdalen er det en enkel avstikker å besøke området herfra. Fra øst opp Trolldalen er området vanskelig tilgjengelig, da man først må forsere Stormyra og selve Trolldalen. Det anbefales ikke øvrige fysiske tilrettelegginger av området. Ved Ånderdalen kan det være naturlig å opprette informasjonstavler om de store og severdige endemorene ved Litlefjellet.

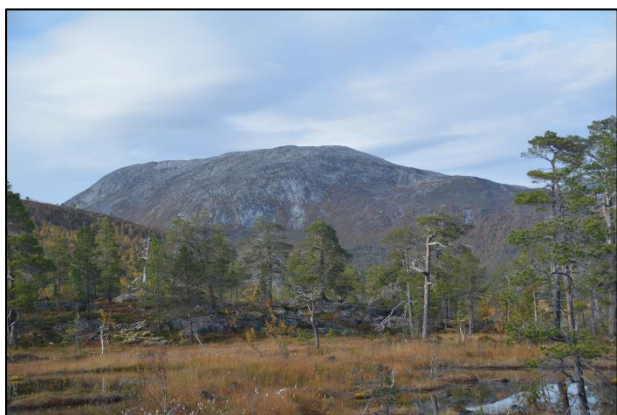
3.5.4 IÅ GTG 01 – 04 Midnattsfjellet

IÅ GTG 01 – 04 Midnattsfjellet. Langstrakt og jamn overflate. Foto fra Kaperdalen like utenfor Nasjonalparken i øst. Småvokst fjellbørkeskog står spredt nesten opp mot toppområdet i små forsenkninger mellom flåg og svaflater.

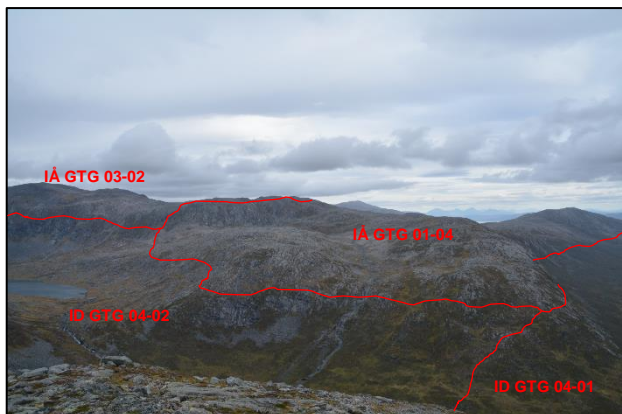
IÅ GTG 01 – 04 Midnattsfjellet. Foto fra Kaperdalen like utenfor Nasjonalparken. Overgang mot tilgrensende område til Istind-Sørfjella, med landskapstype IÅ GTG 03 Kupert høgjellandskap. Avgrensing vist med rød linje.

IÅ GTG 01 – 04 Midnattsfjellet. I mot nord fra Stormyra

IÅ GTG 01 – 04 Midnattsfjellet. Foto mot sør over Kapervatn.

IÅ GTG 01 – 04 Midnattsfjellet. Her vist med tilgrensende landskapstyper og områder.

IÅ GTG 01 – 04 Midnattsfjellet. Midnattsfjellet strekker seg over Kapervatnet og fram til Tverrdalen. Småkupert toppområde, men bratt overgang ned til Kapervatnet.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 01-04 Midnattsfjellet Småkupert lågfjellandskap med urørt preg – 5 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (Dal-nedskjæring, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Småkupert lågfjell med godt avrundet toppområde. Markert landform, godt avgrenset mellom dalene i øst og vest. Overgang imot nabofjell Vuopmevarri/Litlefjell er mer diffus, avgrenset i daldrag/skrad mellom fjellområdene.
Tindepreg	1	Uten tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Ligger helt i øvre grense, kun med skogsvegetasjon i overgangen mot dalene. Spredt vegetasjonsdekke i toppområdene, i hovedsak gras- og heivegetasjon.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg. Noen få tjern og bekkefar herfra i forsenkninger oppe på heiflatene.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg,
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse. Det er ingen merka stier eller øvrig tilrettelegging i området.
Landskapsevaluering		
Regional utbredelse		
Geomangfold		Lite framtrepende enkeltelementer. Toppområdene er dominert av blankskurte flåg og nakent berg av granitt. Enkelte felt av forvittringsmateriale. I skard som avgrenser området mot IÅ GTG 01-03 Vuommevárri, ligger store felt av med avsmeltningsmorener av flyttblokker / blokkhav. Feltet står i sammenheng med de store endemorenen like sør for Litlefjell, som beskrevet under IÅ GTG 01-03.
Landskaps-karakter		Ensartet og med liten variasjon. Fjellområdet er lett tilgjengelig fra merka sti langs Kapervatnet og med utgangspunkt i fra Fv i øst.
Verdi		3 – Middels verdi. Vanlig forekommende landskap i regional sammenheng.
Forslag til bevaringsmål		Området er delt på langs av nasjonalparkgrensa og danner en markert og naturlig avgrensning av Nasjonalparken mot øst. Det er ingen merka stier eller tilrettelegginger i området. Ved en grensejustering av nasjonalparkgrensa, kan det anbefales at denne legges ned langs sørøstrygg for slik å bedre inkludere helheten i Trolldalen og overgangen mot Stormyra.

3.5.5 IÅ GTG 01 – 05 Tverrfjellet

IÅ GTG 01-05 Tverrfjellet. Området utgjør en langstrakt fjellhei som strekker seg nord-sør mellom Kapervatnet i øst og Gjeskafjorden i vest.

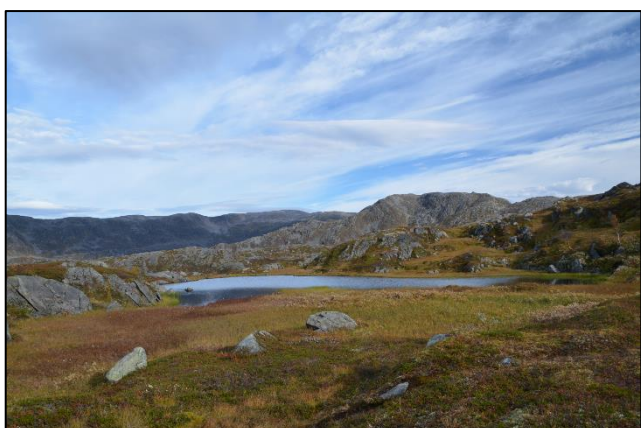
IÅ GTG 01-05 Tverrfjellet. Oppe på heiene ligger flyttblokker strødd utover. Et typisk preg for lågfjellet i Nasjonalparken

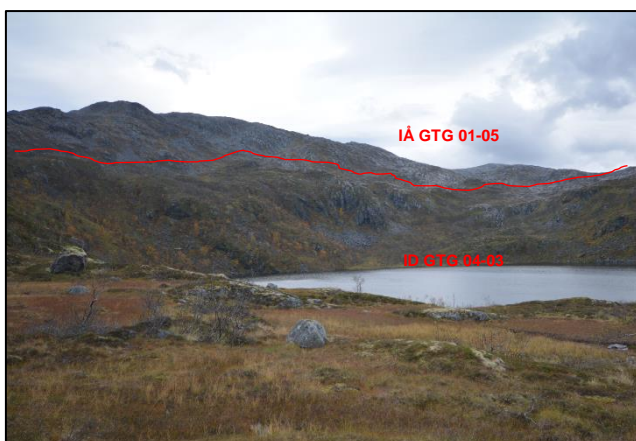
IÅ GTG 01-05 Tverrfjellet. Toppområdet med tildels bratte fjellsider og rygger. rasmark i de bratte sidene og blokkhav på flatene opp imot toppen.

IÅ GTG 01-05 Tverrfjellet. I de slake fjellsidene opp i mot Tverrfjellet er overflaten dominert av blankskurte bergflåg og grabakker.

IÅ GTG 01-05 Tverrfjellet. Sørlig del like over Gjeskafjorden. Småvatn og myr og lyngvegetasjon og spredt fjellbjørk. Toppområdet i bakgrunn.

IÅ GTG 01-05 Tverrfjellet. Over Sørvatnet. Toppområdet og lavere fjellhei. Avgrensing markert med rød strek

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 01 – 05 Tverrfjellet Småkupert lågfjellandskap med urørt preg – 5 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (Dal-nedskjæring, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Småkupert lågfjell. Langstrakt fjellområde fordelt mellom ei åpen heiflate i sørlig del og det mer markerte toppområdet med Tverrfjellet i nord.
Tindepreg	1	Uten tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrenselandskap. Fjellbjørkeskog og viekratt omkring de mange småvannene. I de øvre delene dominere lyng og grasheier mellom bergflågene. Stedvise einekratt i sørvendte hellinger.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg, men mange småvatn, pytter og tjern, særlig i den sørlige delen ned mot Gjeskafjorden og over mot Kaperskardet.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse. Merka sti opp i fra Gjeskafjorden og ned Kaperskardet. Hovedleden gjennom Nasjonalparken kommer inn i landskapsområdet fra Tverrdalen og krysser under Tverrfjellet opp imot Istind.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Området har store mengder med flyttblokker som gir en interessant og opplevelsesrikt overflate. Stedvis ligger flyttblokker av små størrelser strødd utover og dominere i landskapsbildet. Flere spennende objekter med flyttblokker plassert på små pidestaller, selv om det her mer er snakk om tilfeldige plasseringer på små steiner av granitt som holder blokkene ærbødig på plass. Under Kolkjerka ligger store rasblokker og skaper spennende formasjoner ned mot Kaperskardet.
Landskaps-karakter		Ensartet men likevel innholds- og svært opplevelsesrik overflate. Mengder med spannde landskapselementer, med flyttblokk hauger og marker, små skard med utraste blokkformasjoner og særpregede blokker sirlig plassert på pidestaller finnes flere steder gjennom landskapsområdet. Dette sammen med et stort utsyn over den nordlige delen av Nasjonalparken og ut Gjeskafjorden mot åpen hav skaper stor innrykksstyrke og opplevelsesbredde.
Verdi		4 - Stor verdi – Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng
Forslag til bevaringsmål		Merka stil går gjennom området både fra Gjeska og opp i fra Kapervatnet og over mot Istind. Det anbefales å tilrettelegge med informasjonsskilt ved inngangen fra Gjeska som opplyser om det geologiske mangfold. Øvrige tilrettelegginger anbefales ikke.

3.6 IÅ GTG 02 Småkupert åslandskap med infrastruktur

Landskapstypen er i hovedsak fordelt på to landskapsformer. De åpne og småkuperte åsene, med veksling av små åsrygger, koller og åpne heier, ligger ofte i kystnære områder og grenser mot det kuperte lågfjell eller tindelandskapet og fjord- eller kystlandskapet nedenfor.

3.6.1 IÅ GTG 02 – 01 Grunnvåg fjellet

IÅ GTG 02-01 Grunnvåg fjellet. Landskapsområdet i frå Stormyra. Marker ytre grense til nasjonalparken i mot sørøst. Rolig og skogkledd åsformasjon som strekker seg fra innfallsporten til parken og over mot Gammelsæter.

IÅ GTG 01-05 Tverrfjellet. Flyfoto fra Norgebilder.no. Illustrere åsrygg som utgjør ytre innramming av Nasjonalpark ut i mot Tranøybotn. Avgrensing markert med rødt omriss med tilgrensende landskapsområder.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 02 – 01 Grunnvåg fjellet Småkupert lågfjellandskap med urørt preg – 1 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (<i>Dal-nedskjæring, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Småkupert åslandskap. Her er landformen en slak åsrygg som strekker seg langsetter fjordsiden i nord-sør retning. Små variasjoner inne i landskapsområdet med mindre diffuse daldrag, kløfter og sprekkedaler.
Tindepreg	1	Uten tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Boreal vegetasjonssone. Ensartet vegetasjonspreg dominert av storvokst kystfuruskog. Under vegetasjon
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg,
Myrpreg	0	Lite myrpreg. Små myrflater i daldrag og forsenkninger.
Omfang infrastruktur	1	Hele landskapsområdet er gjennomskåret av et linjespenn i nord-sør retning. Dette ligger utenfor nasjonalparkgrensen.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Ingen framtrædende elementer registrert.
Landskaps-karakter		Landskapsområdet fungerer som en god funksjonell og naturlig buffer mot Nasjonalparken.
Verdi		2. Under middels verdi. Vanlig forekommende landskap i lokal sammenheng

3.7 Kupert høgfjellandskap med urørt preg

Landskapstypen utgjør de storforma fjellmassivene. I hovedsak ligger landskapstypen i innlandet, men enkelte områder grenser til fjordene. Landformen er store fjellmassiv, med ofte bratte og vertikale fjellsider med stup og fjellvegger. Oftest vil deler av fjellmassivene gi enkel adkomst men krever lang vandring over flere hundre høydemeter før man når toppen. Toppområdene er markerte, men avrundet og har en svært ensartet overflate med store svaberg og bart berg

Vegetasjonspreg er høyalpint med et goldt og karrig preg og forsterkes av områder med næringsfattig grunnfjell. Her ligger hele fjellområder med enn blota og grånede bergoverflate.

3.7.1 IÅ GTG 03 – 01 Kolkjerka

IÅ GTG 03-01 Kolkjerka. Langstrakt fjellformasjon med godt avrunda toppområde. Skaper en markert avgrening av dalrommet mot nord i Ånderdalen.

IÅ GTG 03-01 Kolkjerka. Vestlige del med opp mot høyeste del av fjellet. Enkelte brattheng og svaflater, og mindre parti med rasmark i fjellsidene.

IÅ GTG 03-01 Kolkjerka. Mot øst avslutter landskapsområdet i mot Kapervatnet.

IÅ GTG 03-01 Kolkjerka. I mot vest står Kolkjerka markant opp i frå Gjeksa, med tilnærmet alpine formasjoner. Bratte fjellvegger med blakskurte sva, gjør fjellet vanskelig tilgjengelig frå denne siden

IÅ GTG 03-01 Kolkjerka. Like under toppområdet med en markert for topp. Store felt med rasmark og rasblokker preger hele fjellfoten ned mot Kaperskardet.

IÅ GTG 03-01 Kolkjerka. Den østlige delen over Kapervatnet med bratte fjellveger og rasmarker

LANDSKAPS-GRADIENTER		
BESKRIVELSE IÅ GTG 03 – 01 Kolkjerka		
Kupert høgfjellandskap med urørt preg – 2 landskapsområde		
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (Dal-nedskjæring, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Storforma og kupert fjellformasjon med bratte fjellsider og markert, men avrundet toppområde. Selve toppområdet mot vest ligger helt på grensen til tindepreg, men uten større sammenheng av egger og tinder. Øvrig del av landskapsområdet strekker seg ca 4 km i øst- vest retning med en storforma og avrunda fjellhei.
Tindepreg	1	Uten tindepreg. Dels tindeforasjon omkring toppområdet, men ikke sammenhengende nok til å gi et samlet preg til hele området.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	3	Alpin vegetasjonssone.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg,
Myrpreg	0	Ikke myrpreg.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Store felt med rasmark og rasblokker preger hele fjellfoten ned mot Kaperskardet.
Landskaps-karakter		Kolkjerka danner en markert avgrensning av nasjonalparken mellom nordlige og sørlige del.
Verdi	4 - Stor verdi	– Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng (5)
Forslag til bevaringsmål		-

3.7.2 IÅ GTG 03-02 Istind

IÅ GTG 03-02 Istind. Store blankskurte svafllåg er typisk for landskapstypen i fjellsidene opp i mot et avrundet toppområde. Her over Kapervatnet hvor del av området ligger utenfor nasjonalparken.

IÅ GTG 03-02 Istind. Avslutning eller inngang til nasjonalparken i fra nord langs den merkna stien over Istind.

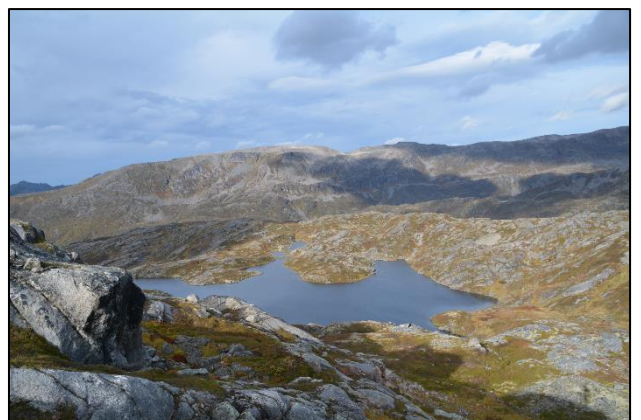
IÅ GTG 03-02 Istind. Omkring toppområdet ved Istind ligger store mengder med forvitningsmateriale. Smeltvannsbekker skaper dype furer i de tykke løsmassene.

IÅ GTG 03-02 Istind. Markert avgrensing over Tverrdalen med stup og fjellvegger opp i mot Kaperfjellet.

IÅ GTG 03-02 Istind. Fjellsidene i møte med dalrommet til Langvatnet. Tykke dekker av forvitningsmateriale skaper jordsmonn med mer sammenhengende vegetasjonsdekke

IÅ GTG 03-02 Istind. Vestlige del av fjellryggen med Stortind og Småtindan. Bilde tatt fra fjellheia over Gjeska.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 03 – 02 Istind Kupert høgfjellandskap med urørt preg – 2 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 01110200 11 (Dal-nedskjæring, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	1	Kupert høgfjell. Storforma fjellmassiv som strekker seg fra Gjeska og Sifjord i vest og over til Kaperdalen i øst. Bratte fjellsider, med fjellvegger, store flåg og rygger som avslutter mot et roligere toppområde med store slake høgfjellsheier.
Tindepreg	1	Uten tindepreg. Langs vestrygg utover med Stortind og småtinden, dels alpine formasjoner med smale rygger, bratte fjellvegger og skard, men hvor toppområdene ligger uten tindefformasjoner.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	3	Alpin vegetasjonssone. Skrint og goldt vegetasjonsdekke omkring toppområdene. Spredte forekomster av sammenhengende heivegetasjon. På opplendte rabber med jordsmonn av forvittringsmateriale fins lavhei og snøleier med hardføre arter. Stedvis tykke dekke med jordsmonn av forvittringsmateriale, særlig omkring sørlige helninger ved Istind.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg. Typisk for landskapstypen er likevel flere små botnvann i fjellsidene, mellom fjellrygger og skard.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse. Merka sti går gjennom området.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		Særlig tykke dekker med forvittringsmateriale i sørhelningene fra Istind. Dette kommer tydelig fram i landskapsbildet hvor smeltevannsbekker har gravd ut dype furer i overflaten. Øvrige interessante geo-elementer er de store randmorenen i botndalene ut i mot Sifjord, utenfor Nasjonalparkgrensen.
Landskaps-karakter		Ensartet preg med repeterende landskapsformer i overflatene omkring toppområdene. De store og åpne fjellblotningene dominerer i landskapsbildet og gir et grålig og goldt preg. Landskapsområdet danner en markert og naturlig avgrensning av nasjonalparken imot nord. Området er lett tilgjengelig fra nord og man har et storslagent utsyn over den nordlige delen av nasjonalparken. En stor del av landskapsområdet ligger utenfor selve nasjonalparkgrensen, som er trukke langs toppryggen fra øst til vest.
Verdi		3 – Middels verdi. Vanlig forekommende landskap i regional sammenheng.
Forslag til bevaringsmål		-

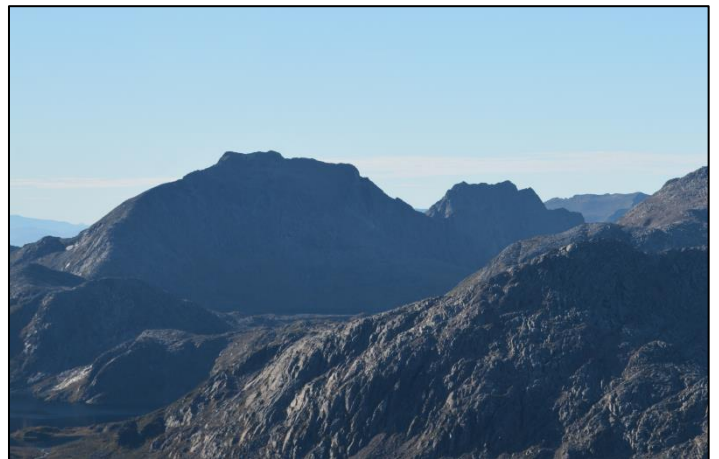
3.8 Lågfjellmassiv med tindelandskapspreg

Landskapstypen utgjør alle de alpine fjellformasjonene i Ånderdalen. Overordnet er landskapsområdene sammensatt av en brei fjellfot, fjellsider med vekslende av bratte og store flanker, renner, rygger og vertikale fjellvegger. Rygger og skar fra to fjellsider samles mot toppen i smale egger, som leder opp mot en eller flere tinder og topper.

3.8.1 IÅ GTG 04-01 Bunkeskjolet

IÅ GTG 04-01 Bunkeskjolet. Utenfor Nasjonalparken, mot Bunkefjorden reiser vestveggen av Bunkeskjolet seg dramatisk rett opp i frå fjorden.

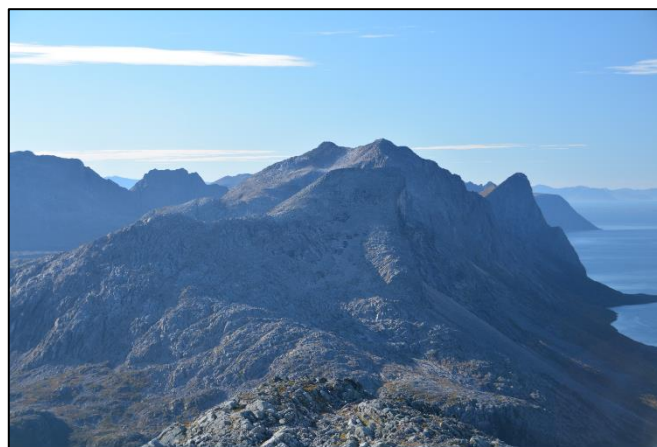
IÅ GTG 04-01 Bunkeskjolet. Nordveggen ligger i skyggen, men sammenheng i fjellrekken er tydelig, her i vestenden av Nasjonalparken.

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 04 – 01 Bunkeskjolet Lågfjellsmassiv med tindepreg – 4 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 00210200 00 (Dal-nedskjæring, brepreg, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	0	-
Tindepreg	2	Tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrense-landskap. Nedre deler av fjellsidene ligger i skoggrensa og i den sørvendte delen mot Bunkeskjoldvatnet står småvokst fjellbjørk oppover sidene med jordsmonn av forvittringsmateriale.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg. Typisk for landskapstypen er små botnvann, ofte som hengende botndaler i mellom store fjellrygger.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg.
Omfang infrastruktur	0	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		I storskala utgjør hele landskapsområdet en særpreget og spektakulær landskapsform utmeislet og bearbeidet gjennom istidene langsomme prosesser.
Landskaps-karakter		Det meste av landskapsområdet ligger utenfor nasjonalparken. Kun den østlige delen av fjellryggen er innenfor. Fjellmassivet gir en naturlig avgrensing av nasjonalparken i mot vest. Sammen med Grinda og Luten danner den en dramatisk innramming av dalrommet til Langvatnet.
Verdi		4 - Stor verdi – Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng
Forslag til bevaringsmål		Fjellområdet er lite tilgjengelig og av høy alpin karakter. Det er ingen merka stier opp til toppområdene og øvrig tilrettelegging anbefales ikke. Ved utarbeidelse av ny forvaltningsplan, bør det vurderes å innlemme hele fjellmassivet i nasjonalparken. Slik vil det bli en logisk sammenheng i den kystalpine karakteren som preger hele vestlige del av Ånderdalen nasjonalpark. I nasjonal sammenheng er det få landskapstyper av denne karakter som har Nasjonalpark-vern. De eneste er Møysalen og Skjunkan – Misten i Nordland og Seiland i Finnmark. Foreløpig er det ingen kystalpine landskapstyper med sammenhengende landskapsområder som har nasjonalpark-vern i Troms fylke.

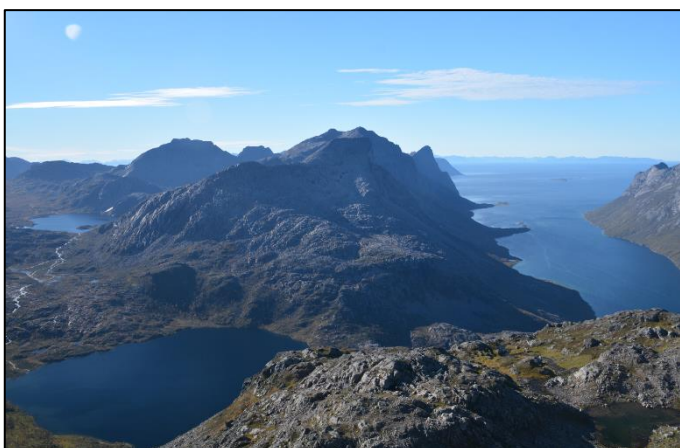
3.8.2 IÅ GTG 04-02 Grinda – Luten

IÅ GTG 04-02 Grinda-Luten. Lomstinden like utenfor Nasjonalparken, avslutter landskapsområdet dramatisk ut i mot Bunkefjorden og Selfjorden

IÅ GTG 04-02 Grinda-Luten. Den markerte toppflanken til opp mot Luten med store felt av blokkmark- og forvitningsmateriale.

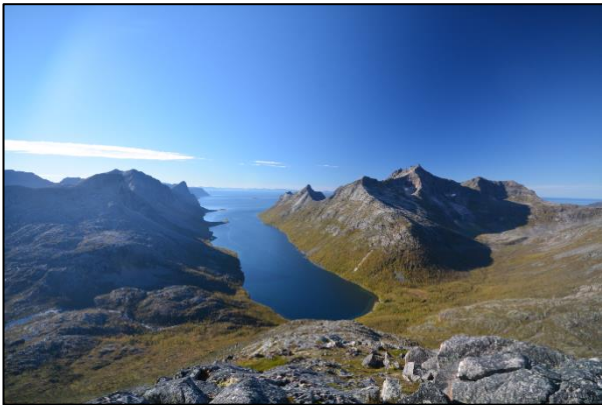
IÅ GTG 04-02 Grinda-Luten. Landskapsområdet ut mot vest fra Selfjordvatnet og over langs Selfjorden. De alpine formasjonene danner en god sammenheng og helhet, som strekker seg ut over de administrative avgrensningene til nasjonalparken.

IÅ GTG 04-02 Grinda-Luten. Landskapsområdet over Selfjorden. Luten til venstre og Lomstinden helt ytterst til høyre i bildet. Store og aktive skredvifter i fjellsidene skaper bevegelse og dramatik i landskapsbildet. Foto: Ingve Birkeland

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 04 – 02 Grinda-Luten Lågfjellsmassiv med tindepreg – 4 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 00210200 00 (<i>Dal-nedskjæring, brepreg, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	0	
Tindepreg	2	Tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrense-landskap. Nedre deler av fjellsidene ligger i skoggrensa. Store felt med blokkmark og blota fjelloverflate gir lite grobunn i store deler av fjellsidene. Eneste sted med høytliggende småvokst fjellbjørk, er i de sørvendte fjellsidene omkring Lomstinden.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg. Kun småvatn i platå mellom Hatten og Grinda.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg.
Omfang infrastruktur	0	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		På platå mellom Grinda og Hatten og over mot dalrommet til Langvatnet ligger flere endemorener. Disse er trolig spor fra lokale breer etter at innlandsisen trakk seg tilbake fra Senja. Øvrig særpreg er de store feltene med blokkmark opp mot toppområdet til Luten og de åpne flankene opp mot Grinda. Blokkmarkene her er trolig en kombinasjon av ras- og forvitningsmateriale. Forvitningsprosesser som danner blokkmark er i alpine områder knyttet til langvarige frost- og tineprosesser. Det er også teorier om at store forekomster av blokkmark på toppområdene forteller at innlandsisen ikke har ligget over disse blokkmarkfeltene. http://www.geo365.no/norddryggen/fjellenes-oppsprukne-gulv/
Landskapskarakter		Framtredende og særpreget landskapsområde som danner en markert og dramatisk avgrensing av Nasjonalparken imot vest. Fjellmassivet oppleves som dramatisk og inntrykkssterkt langs den merka turstien som går like sør for området. Fra sjøen og fjordsiden står fjellvegger stupbratte og de mange og aktive skredviftene vitner om aktive skred- og forvitningsprosesser. Samlet stor opplevelsverdi hvor dramatiske landformer gir stor inntrykkstyrke.
Verdi		5. Svært stor verdi – landskap av nasjonal betydning.
Forslag til bevaringsmål		<i>Fjellområdet er lite tilgjengelig og av høy alpin karakter. Det er ingen merka stier opp til toppområdene og øvrig tilrettelegging anbefales ikke. Ved utarbeidelse av ny forvaltningsplan, bør det vurderes å innlemme hele fjellmassivet i nasjonalparken. Slik vil det bli en logisk sammenheng i den kystalpine karakteren som preger hele vestlige del av Ånderdalen nasjonalpark. I nasjonal sammenheng er det få landskapstyper av denne karakter som har Nasjonalpark-vern. De eneste er Møysalen og Skjunkan – Misten i Nordland og Seiland i Finnmark. Foreløpig er det ingen kystalpine landskapstyper med sammenhengende landskapsområder som har nasjonalpark-vern i Troms fylke.</i>

3.8.3 IÅ GTG 04-03 Kvænan

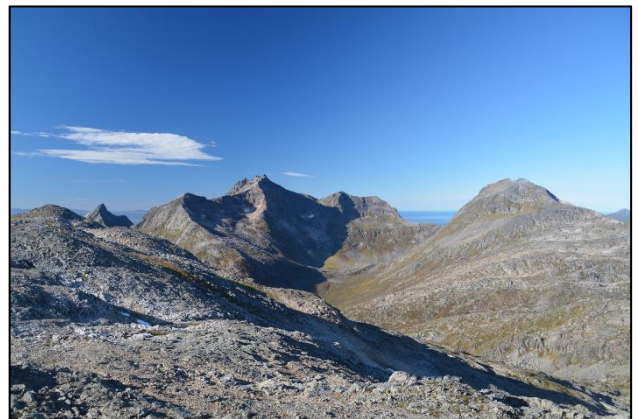
IÅ IÅ GTG 04-03 Kvænan. Med Selfjorden og Luten/Grinda, utgjør områdene en sjeldan utgave av urørt, kystalpint landskap, i randsonen av nasjonalparkens vestlige del.

IÅ GTG 04-03 Kvænan. Toppområdet sammensatt av flere rygger og åpne fjellfjes- /vegger.

IÅ GTG 04-03 Kvænan. Kvænan mot vest med de karakteristiske nunatakene. Det markerte lyse feltet like under toppområdet vitner om at snøbreen som tidligere lå her gjennom sommerene, nå smelter vekk.

IÅ GTG 04-03 Kvænan. Kvænan og overgangen mot Henrikshovudet

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 04 – 03 Kvænan Lågfjellsmassiv med tindepreg – 4 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 00210200 00 (<i>Dal-nedskjæring, brepreg, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell</i>)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	0	
Tindepreg	2	Tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrense-landskap. Nedre deler av fjellsidene ligger i skogrensa.
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg.
Omfang infrastruktur	0	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		
Landskaps-karakter	Særdeles høy inntryksstyrke og opplevelsesverdi med dramatiske formasjoner, bevegelse og isolerte og utilgjengelige områder. Stort spenn av formelementer som samlet skaper stor variasjon	
Verdi	5. Svært stor verdi – landskap av nasjonal betydning.	
Forslag til bevaringsmål	<i>Fjellområdet er lite tilgjengelig og av høy alpin karakter. Det er ingen merka stier opp til toppområdene og øvrig tilrettelegging anbefales ikke. Ved utarbeidelse av ny forvaltningsplan, bør det vurderes å innlemme hele fjellmassivet i nasjonalparken. Slik vil det bli en logisk sammenheng i den kystalpine karakteren som preger hele vestlige del av Ånderdalen nasjonalpark. I nasjonal sammenheng er det få landskapstyper av denne karakter som har Nasjonalpark-vern. De eneste er Møysalen og Skjunkan – Misten i Nordland og Seiland i Finnmark. Foreløpig er det ingen kystalpine landskapstyper med sammenhengende landskapsområder som har nasjonalpark-vern i Troms fylke.</i>	

3.8.4 IÅ GTG 04-04 Henrikshovudet

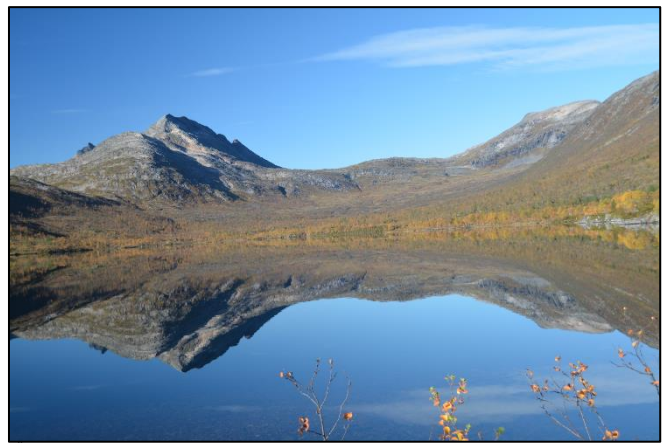
IÅ GTG 04-04 Henrikshovudet. Her ruvende over Ånderdalen

IÅ GTG 04-04 Henrikshovudet. Mot nord vest fra Blåfjell.

IÅ GTG 04-04 Henrikshovudet. Skrint vegetasjonsdekke preger det meste av landskapsområdet.

IÅ GTG 04-04 Henrikshovudet. Utgjør det sentrale blikkfang over Ånderdalsvatnet og bidrar sterkt til landskapsopplevelsen for dette området også.

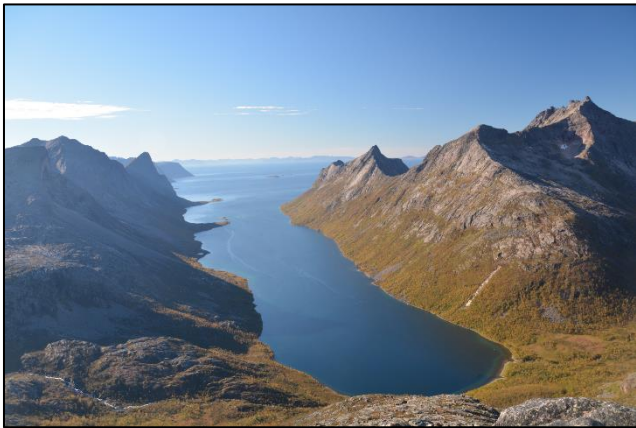
LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE IÅ GTG 04 – 04 Henrikshovudet Lågfjellsmassiv med tindepreg – 4 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	IÅ 00210200 00 (Dal-nedskjæring, brepreg, skjærgårdspreg og jordbrukspreg ikke aktuell)
	I	Innland
Hovedtype	Å	Ås- og fjellandskap
Relieff	0	
Tindepreg	2	Tindepreg.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Skoggrense-landskap. <i>Nedre deler av fjellsidene ligger i skogrensa.</i>
Vann- og innsjøpreg	0	Ikke innsjøpreg.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg.
Omfang infrastruktur	0	Naturpreget landskap uten infrastruktur og bebyggelse.
Landskapsevaluering		
Geomangfold		
Landskaps-karakter	Utgjør det sentrale blikkfang over Ånderdalsvatnet og bidrar sterkt til landskapsopplevelsen for dette området også.	
Verdi	4 - Stor verdi – Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng	
Forslag til bevaringsmål	<i>Fjellområdet er lite tilgjengelig og av høy alpin karakter. Det er ingen merka stier opp til toppområdene og øvrig tilrettelegging anbefales ikke. Ved utarbeidelse av ny forvaltningsplan, bør det vurderes å innlemme hele fjellmassivet i nasjonalparken. Slik vil det bli en logisk sammenheng i den kystalpine karakteren som preger hele vestlige del av Ånderdalen nasjonalpark. I nasjonal sammenheng er det få landskapstyper av denne karakter som har Nasjonalpark-vern. De eneste er Møysalen og Skjunkan – Misten i Nordland og Seiland i Finnmark. Foreløpig er det ingen kystalpine landskapstyper med sammenhengende landskapsområder som har nasjonalpark-vern i Troms fylke.</i>	

3.9 Nedskåret fjordlandskap med urørt preg

Landskapstypen omfatter det nedskårne fjordlandskap. Landskapstypen har få eller ingen tekniske inngrep og fremstår med et gjennomgående sterkt naturpreg.

Landskapstypen er i Nordland sjelden med kun få området med helt urørt preg. For Troms er det trolig sammenfall i sjeldenhet da mange er påvirket av veiutbygging, kraftutbygginger og oppdrett.

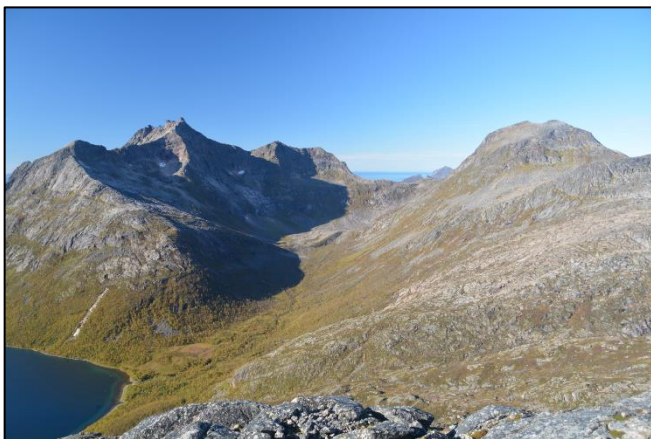
3.9.1 KF GTG 01 – 01 Indre Selfjorden

KF GTG 01-01 Indre Selfjorden. Markert og nedskåret fjordlandskap med bratte fjellsider og smalt fjordløp.

KF GTG 01-01 Indre Selfjorden. Typiske fjordterskler ved utløpet. Klubbneset og Lomsneset ytterst.

KF GTG 01-01 Indre Selfjorden. Fjordbotn og botndalen mellom Kvænan Henrikshovudet.

KF GTG 01-01 Indre Selfjorden. Store randmorener. Disse er trolig dannet av lokale hengebreer, som hang i fjellsiden over

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE KF GTG 01 – 01 Indre Selfjorden Nedskåret fjordlandskap med urørt preg – 1 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	KF20000000 11 (<i>Relieff, tindepreg, brepreg, skjærgårdspreg og innsjø ikke aktuell = 0</i>)
	K	Kyst- og fjordlandskap
Hovedtype	F	Fjordlandskap
Nedskjæring	2	Middels til sterkt nedskåret fjordlandskap. Bratte fjordsider med brattkyst eller smale fjordbrekker er typisk. I Indre Selfjord er det kun i fjordbotn man finner en fjordbrem med en viss størrelse.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Boreal vegetasjonssone. Varierende vegetasjonsdekke fra blankskurte flåg til tettvekst bjørkeskog på tykke ras- og forvirkingsavsetninger og ved fjordbrekken inn mot fjordbotn.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg. I fjordbotn ved utløpet til Nordelva og ved Sørelva ligger små myrflater i overgangen imot fjorden.
Omfang infrastruktur	1	Naturpreget landskap uten infrastruktur eller tekniske inngrep. I fjordbotn ligger det to små hytter med naust, men utgjør ikke noe større preg på området. <i>Fjorden er tidvis benyttet til skjelloppdrett.</i>
Landskapsevaluering		
Geomangfold	<p>Mest framtrædende i landskapsbildet er de mange kværtærgeologiske avsetningsformer i både småskala og storskala. I øvre del av fjordbotn mellom Kvænan og Henrikshovudet ligger det store og tydelige endemorener. I fjordsiden under Luten og Grinda ligger en tilsvarende endemorene helt ned i mot fjorden. Utformingen på randmorenene tyder på at de er dannet fra lokalbreer- / hengende brearmer i fra fjellsider og hengedaler over. Slike avsetningsformer kan være fra relativt nyere tid (lille istid rundt midten av 1700-tallet).</p> <p>I mer storskala, både i form og dannelsesprosess, er israndtrinet fra siste istid, som utgjør neset Klubben, som ligger midtjords. Israndtrinet er fra framrykning til innlandsisen, det såkalte D-trinnet, datert til ca. 15.000 år før nåtid. Indre Selfjord er en typisk terskelfjord hvor Klubben er ett av to terskeltrinn og hvor Lomsneset like utenfor landskapsområdet er ytre fjordterskel.</p> <p>Øvrig geomangfold er knyttet til aktive skredavsetninger og gjel. Særlig framtrædende er den enorme skredviften under Luten.</p> <p>Det samlede geomangfoldet gir et godt bilde på avsmeltingsprosesser, kværtærgeologi og de store trinnavsetningene fra siste istid.</p>	
Landskaps-karakter	Landskapsområdet har et tydelig urørt preg. Fjorden er sterkt nedskåret med en smal fjordbredde som gir et lukket og godt avgrenset preg. Sammen med et dramatisk omriss med stupbratte fjellvegger, spisse tinder og aktive skredavsetninger får man en dramatisk og intens landskapsopplevelse. Stor opplevelsesbredde og høy intensitet og dramatik i landskapet. Det er få slike urørte fjordlandskap på Senja og i Troms som helhet.	
Verdi	5. Svært stor verdi – landskap av nasjonal betydning.	
Forslag til bevaringsmål	Det er kun de indre fjordsidene og botn mellom Kvænan og Henrikshovudet som er del av Nasjonalparken. De øvrige vestlige delene av Nasjonalparken har en klar sammenheng med det ytre kystalpine fjordlandskapet. Det anbefales å legge til rette for å innlemme Indre Selfjorden som del av Nasjonalparken. En nasjonalparkstatus her er særlig relevant med bakgrunn i landskapets urørthet og vil gi Ånderdalen nasjonalpark en større helhetlig sammenheng og sikre området mot framtidige inngrep, inn mot nasjonalparken.	

3.10 Nedskåret fjordlandskap med infrastruktur

Landskapstypen omfatter det nedskårne fjordlandskap. Landskapstypen er preget av tekniske inngrep som bygninger, vegger og kraftlinjer, bygder og tettsteder og et svakt jordbrukspreg.

3.10.1 KF GTG 02-01 Gjeska

KF GTG 02-01 Gjeska. Middels til sterkt nedskåret fjordlandskap. Ligger i overgang mot det åpne kystlandskapet like utenfor i møtet med åpent hav.

KF GTG 02-01 Gjeska. . Indre del med fjordbotn til Gjeska har tydelig nedskåret preg, med bratte fjordsider, men en lav overgang mot fjellheier over.

KF GTG 02-01 Gjeska. Det nedskårne fjordpreget er i hovedsak knyttet til indre del av fjordbotn. Slake fjell-heier gir et mer åpent preg, enn hva som er typisk for landskapstypen.

KF GTG 02-01 Gjeska. Tettvokst bjørkeskog i nedre del og i fjordbotn inn langs Gjeskaelva. Små myrflater til siden for Gjeska-elva

LANDSKAPS-GRADIENTER		BESKRIVELSE KF GTG 02 – 01 Gjeska Nedskåret fjordlandskap med infrastruktur – 1 landskapsområde
Hovedtype-gruppe	KODE	KF20000000 21 (Relieff, tindepreg, brepreg, skjærgårdspreg og innsjø, ikke aktuell = 0)
	K	Kyst- og fjordlandskap
Hovedtype	F	Fjordlandskap
Nedskjæring	2	Middels til sterkt nedskåret fjordlandskap. Ligger i overgang mot det åpne kystlandskapet like utenfor i møtet med åpent hav. Indre del med fjordbotn til Gjeska har tydelig nedskåret preg, med bratte fjordsider, men en lav overgang mot fjellheier over.
Borealt/alpint (Vegetasjon)	2	Boreal vegetasjonssone. Tettvokst bjørkeskog i nedre del og i fjordbotn inn langs Gjeskaelva.
Myrpreg	0	Ikke myrpreg. Små myrflater til siden for Gjeska-elva.
Omfang infrastruktur	2	Middels infrastrukturpreg knyttet til fylkesveien som går langs fjordsiden gjennom hele landskapsområdet. Merka sti.
Landskapsevaluering		
Geomangfold	-	
Landskaps-karakter	Det nedskårne fjordpreget er i hovedsak knyttet til indre del av fjordbotn. Slake fjell-heier gir et mer åpent preg, enn hva som er typisk for landskapstypen. Nasjonalparkgrensen ligger like ovenfor fylkesveien som går langs fjorden. Like før Forneset ligger den merka turstien som er hoved innfart til nasjonalparken fra nord.	
Verdi	3. Middels verdi – vanlig forekommende i regional sammenheng, og/eller over gjennomsnittet lokalt	
Forslag til bevaringsmål	Merka sti fra Forneset er godt brukt og gir en enkel adkomst inn i nasjonalparken. Inn imot Gjeskafossen går det sti som ikke er del av de merka stiene i parken. Bedre tilrettelegging og infoskilt kan vurderes inn i mot Gjeskafossen. Fra Gjeskafossen er det vanskelig terreng videre opp mot Sørvatnet. Det anbefales ikke ytterlig tilrettelegging i denne retningen.	

4 Verdi og inngrepsstatus

4.1 Landskapskarakter og verdivurdering

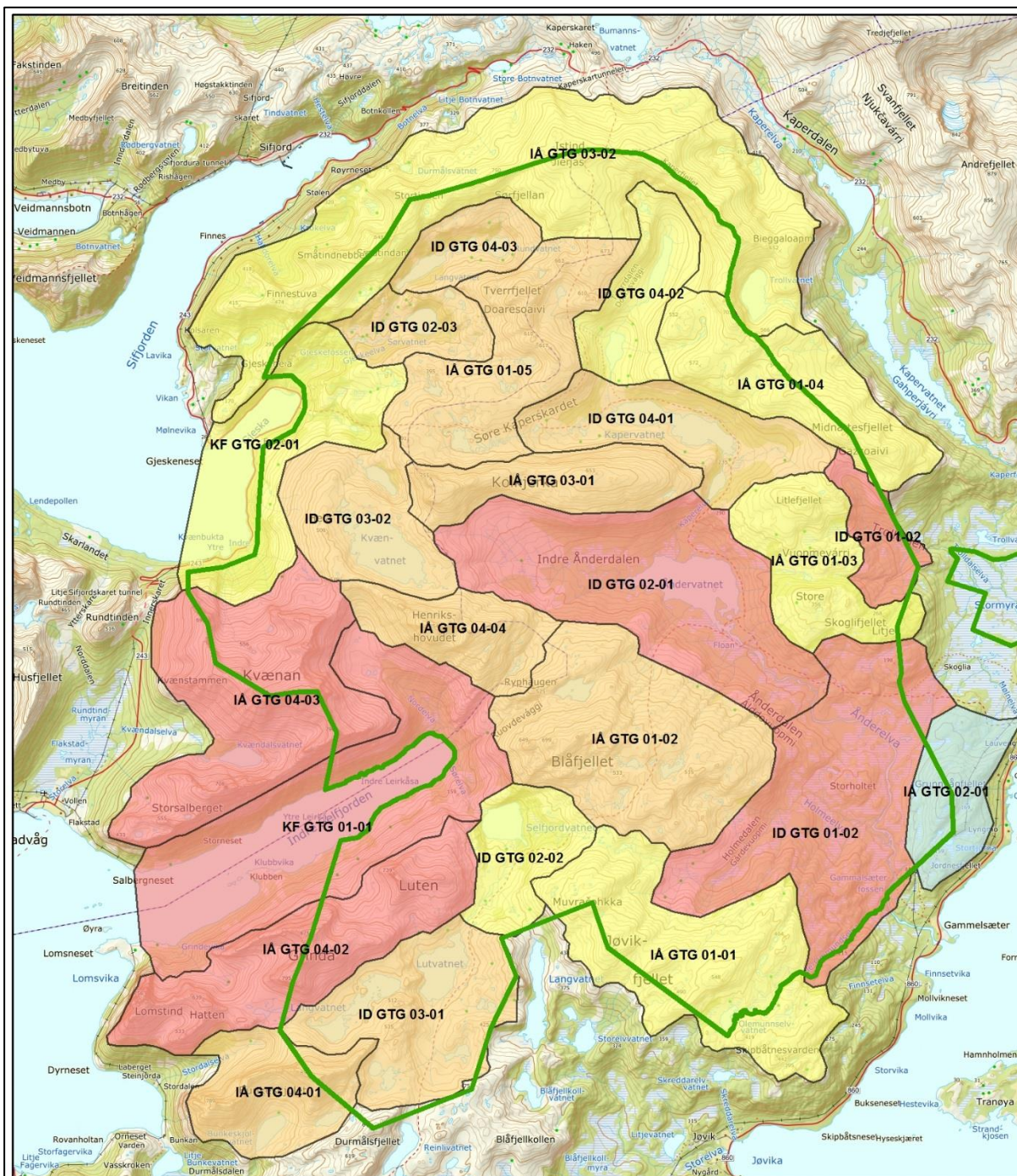
Hvert område rangeres etter en 5- delt verdiskala, hvor 5 er høyeste verdi, jfr. utkast til veileder «Landskapsanalyse – Metode for vurdering av landskapsvirkninger ved utbygging av vindkraftverk», som er utviklet av Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren og Norges vassdrags- og energidirektorat. Veilederen foreligger i foreløpig versjon (Clemetsen og Simensen 2010). I denne skalaen er landskap som regionalt vanlig forekommende, gitt verdien 3 (middels)⁵

Følgende skala benyttes i verdissetingen:

- 1. Landskap med få verdier
- 2. Under middels verdi. Vanlig forekommende landskap i lokal sammenheng
- 3. Middels verdi – vanlig forekommende i regional sammenheng, og/eller over gjennomsnittet lokalt
- 4. Stor verdi – Landskaps med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng
- 5. Svært stor verdi – landskap av nasjonal betydning.

Når verdissetingen tar utgangspunkt i et områdes landskapskarakter, vil det være naturlig at de fleste områder vil bli karakterisert som «vanlig forekommende i lokal sammenheng» (2) eller «regionalt representative» (3). Den 5-delte skalaen er dermed hensiktsmessig for lettere å kunne skille ut områder som har særlig stor regional eller nasjonal verdi (4 og 5), og områder som på grunn av inngrep som har gitt betydelig endring av landskapskarakter har liten eller ingen betydning som landskap, slik de nå framstår (f. eks store industriarealer eller områder for råstoffutvinning). For at laveste verdi skal kunne benyttes, må inngrepene ha en dominerende innvirkning på hele landskapsområdet. Laveste (1) verdi vil derfor på bakgrunn av metodikken, bare i spesielle tilfeller kunne benyttes.

⁵ I veilederen "Metode for landskapsanalyse i kommuneplan" (DN/RA 2011) er verdiskalaen også 5- delt, men her er landskap som er lokalt forekommende gitt middels verdi (3). Til bruk i kommuneplanlegging på lokalgeografisk nivå, vil dette være et hensiktsmessig utgangspunkt for fordeling av verdiskalaen. I strategiske landskapsvurderinger på regionalt og interkommunalt nivå som denne rapporten er tilpasset, vil det være hensiktsmessig å legge det regionalt representative og vanlige til grunn for middels verdi.

Tegnforklaring

 N50_VerneOmradeGrense

Verdivurdering landskapsområder

Verdi

- 2 - Under middels verdi
- 3 - Middels verdi
- 4 - Stor verdi
- 5 - Svært stor verdi

Verdivurdering

Ånderdalen Nasjonalpark

1:80 000

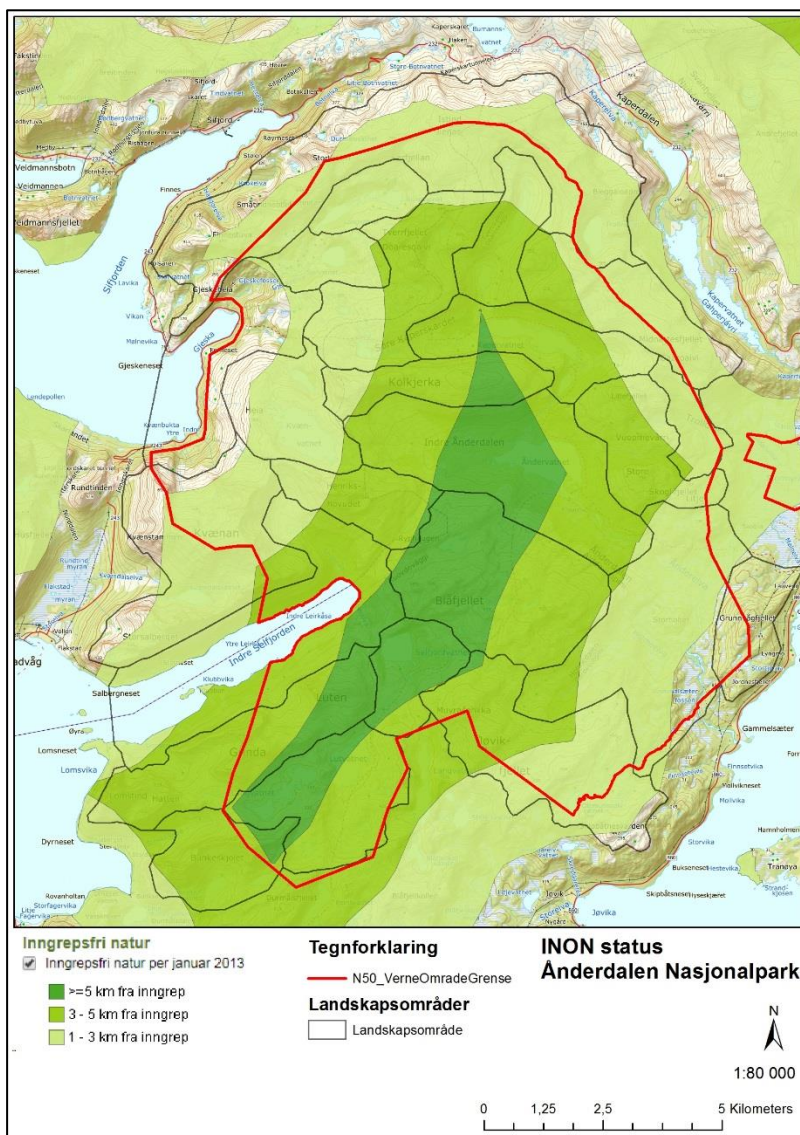
Kart 3. Samlet evaluering av landskapsverdier for de enkelte landskapsområdene. Resultatet gjenspeiler områdets kvaliteter og allerede status som nasjonalpark.

4.2 Inngrepsfrie naturområder

Miljødirektoratet sine kart over Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON) er basert på avstand til nærmeste inngrep, vurdert flatt på kartet, og inndelt i følgende soner;

- Villmarkspregede områder: > 5 kilometer fra tyngre tekniske inngrep
- Inngrepsfri sone 1: 3-5 kilometer fra tyngre tekniske inngrep
- Inngrepsfri sone 2: 1-3 kilometer fra tyngre tekniske inngrep
- Inngrepsnære områder < 1 kilometer fra tyngre tekniske inngrep.

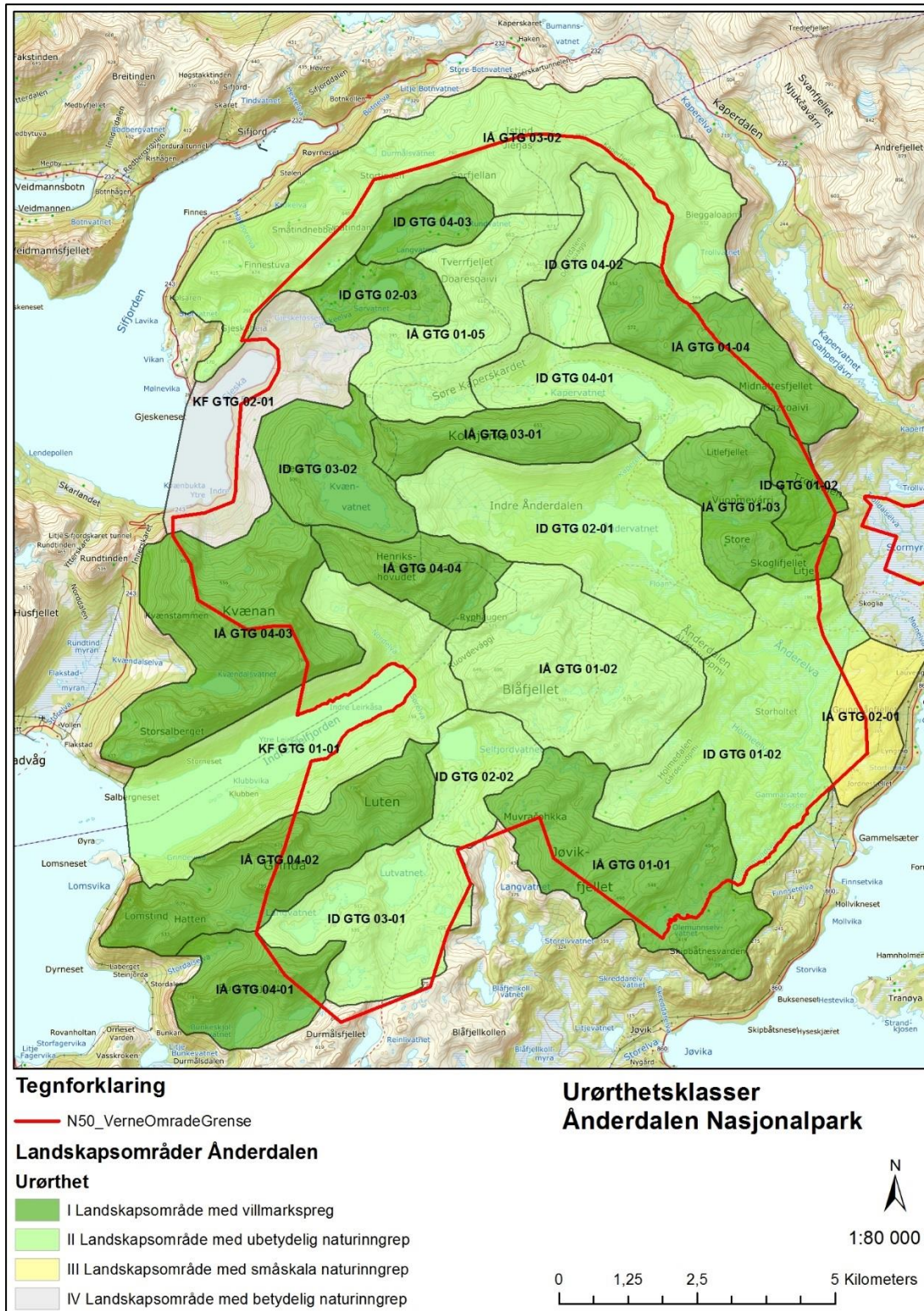
Kart med inngrepsfrie naturområder utarbeidet fra ulike tidsperioder er egnet til på prinsipielt grunnlag å synliggjøre ekspansjonen av arealbruk på nasjonalt og regionalt nivå. Soneinndelingen vil ofte bli for grovmasket på et lokalt nivå og ikke forholde seg til topografiske variasjoner som endrer eksponisjon og skjerming av inngrep i skalaforhold som samsvarer med folks egen landskapsopplevelse. Ved bare å bruke avstand som kriterium vil viktige områder med urørt preg ekskluderes, selv om området har like kvaliteter som områder utenfor 5 km grensen har. (Puschmann 2001).

Kart 4 INON status Ånderdalen overlagt landskapsområder. Kilde; Naturbase

4.2.1 Urørthetsklasser Ånderdalen Nasjonalpark

For å operasjonalisere kartet, må sonene fra de nasjonale/regionale oversiktskartene tilpasses det lokale landskapet hvor de inngrepsfrie naturområdene finnes. Det kan gjøres på ulike måter. Det er her utarbeidet et kart som tar utgangspunkt i den romlige landskapskartleggingen.

Kart 5. Grad av urørthet knyttet til de enkelte landskapsområdene.

Og i stedet for *soner*, er det de *visuelle* landskapsrommenes ulike preg av urørthet, som her er gjenstand for analysen. Klassifisering av urørthet bygger i første rekke på avgrensning av landskapsområder, samt kartstudier og feltbefaring.

De ulike urørthetskategoriene er;

I Landskapsområder med villmarkspreg:

Ingen påvirkning. Landskapsområdene framstår som helt, eller tilnærmet helt urørte.

II Landskapsområder med ubetydelige naturinngrep:

Ingen tyngre inngrep preger landskapsområdene direkte. Kun et fåtall enkle og veiløse bygningsmiljø (setre, gammer og hytter) per landskapsområde tillates. Merka stier og sleper, varder, reingjerder, småskala nedlagte fløtningsanlegg, gangbro over elver, klopper over myr, etc. Inngrepene er små og reversible.

III Landskapsområder med småskala naturinngrep:

Tradisjonell og småskala gårds- og seterdrift, spredt hyttebebyggelse, små traktor- og mindre bygdeveier, enkle strømlinjer. Områder her kan ha verdifulle kulturmiljøer med tradisjonell, småskala jordbruksdrift i balanse med det omkringliggende naturlandskapet. Slike miljøer kan være positive utgangspunkt for fjellturer.

IV Landskapsområder med betydelige naturinngrep:

Tyngre tekniske inngrep som sterkt preger landskapet (veier, kraftgater, regulerte vann, bosetningsområder, industritomter, ulike servicebygg, skitrek, tette hyttefelt etc.).

De enkelte landskapsområder tilhører her kun en urørthetsklasse. Dette innebærer at et enkelt landskapsrom ikke blir delt i flere urørthetssoner, pga. en bestemt avstand til et tyngre inngrep, men i stedet ut fra at hele landskapsrommet framstår som f. eks helt urørt. Kart 4 viser urørthetsklassene til de ulike landskapsområdene i Ånderdalen Nasjonalpark.

5 Kilder

R. Halvorsen, L. Erikstad og L.A. Uttakleiv desember 2012

NiN[2.0]Landskap inkl. avslutning og oppsummering av 'Nordlandsprosjektet'
(oppsummeringsnotat metodeprosjekt «Landskapskartlegging Nordland»).

Erikstad, L. & Brumentrath, S. 2011. Landskapstypekart for Norge, en ny infrastruktur for landskapsanalyse og modellering. – Univ. Oslo NatHist. Mus. Rapp. 11: 99-117.

Puschmann, O. 2005

Nasjonalt referansesystem for landskap. Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner. NIJOS rapport 10/2005

Rønning, Haftorn, Eriksen, Edvardsen. 1973

Rago/Ånderdalen. Norges Nasjonalparker

Simensen, T. & Uttakleiv, L.A. 2011. Metodikk og strategi for landskapskartlegging i Norge.

Forprosjekt. – Sweco & Aurland naturverkstad, Trondheim.

Uttakleiv, L. A og Lykkja, H. Landskapskartlegging av verneområdene på Saltfjellet. Aurland Naturverkstad rapport 5-2011

Uttakleiv, Lars A. 2008. Landskapskartlegging i Sundsfjordfjellet. I samband med utredning for verneplan. Aurland naturverkstad rapport 08/2008

Uttakleiv, L. A, 2009. Landskapskartlegging av Hordaland fylke. Aurland Naturverkstad rapport 02/2009

Uttakleiv, L.A. 2009. Landskapskartlegging av kysten i Sogn og Fjordane fylke; Landskapstypeklassifisering og verdisetting i samband med fylkesdelplan for vindkraft. Aurland Naturverkstad rapport 07/2009.

Uttakleiv, L.A ,Lykkja, H. og Clemetsen. M. 2014. Landskapstyper i Nordland. Aurland Naturverkstad rapport 5/2014.

Uttakleiv, L.A ,Lykkja, H ,Clemetsen. M og Knagenhjelm, C. 2014. Landskapstyper i Nordland. Verdisetting. Aurland Naturverkstad rapport 6/2014.